

Opinnäytetyö (AMK)

Myyntityön koulutus, finanssipalvelut

2022

Petteri Korpi

Informaatiolähteiden vaikutus nuorten sijoittajien riskienhallintaan

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Myyntityö | Finanssipalvelut

2023 | 51 sivua

Ohjaaja Antti Koivuniemi

Petteri Korpi

Informaatiolähteiden vaikutus nuorten sijoittajien riskienhallintaan

Sijoittaminen on yleistynyt kovaa vauhtia ja informaatiolähteitä syntyy digitalisaation mukana jatkuvasti lisää. On entistä hankalampaa suodattaa informaatiotulvasta oleelliset tekijät omien sijoituspäätösten taustalle.

Opinnäytteen tavoitteena oli selvittää, kuinka erilaiset informaatiolähteet vaikuttavat nuoriin sijoittajiin, sekä etenkin näiden riskienhallintaan. Tutkimusta alustettiin kirjallisuuskatsauksen avulla ja itse tutkimus toteutettiin kvantitatiivisin menetelmin.

Tutkimuksesta saatujen tuloksien mukaan piensijoittajien määrä on noussut viime vuosina. Sijoittajat seuraavat runsaasti sosiaalista mediaa ja käyttävät tätä myös sijoitusinformaation etsimiseen. Selkeästi suurin osa nuorista sijoittajista uskoo kykenevänsä erottelamaan informaatiotulvasta relevantit asiat omien sijoituspäätöksensä taustalle. Tässä vaikuttanee myös psykologinen ylivertaisuusvinouma.

Työn tuloksia voidaan hyödyntää erilaisia jatkotutkimuksia suunniteltaessa sekä nuorten sijoittajien riskienhallinnan kehittämiseen.

Asiasanat:

sijoittaminen, riskienhallinta, informaatiolähteet, nuoret sijoittajat

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Bachelor Degree Of Business Administration | Financial Services

2023 | 51 pages

Mentor Antti Koivuniemi

Petteri Korpi

The impact of information sources on young investors' risk management

Investing has become increasingly popular, and with the rise of digitalization, there is a constant flood of new information sources. It has become more challenging to filter out the essential factors for making informed investment decisions.

The aim of this thesis was to investigate how various information sources affect young investors, with a particular focus on risk management. A literature review was conducted to establish a framework for the study, and the research itself was carried out using quantitative methods.

The results of the study indicate that the number of retail investors has increased in recent years. Investors are highly engaged with social media and use it as a source of investment information. The majority of young investors believe they are capable of discerning relevant information from the flood of available data to inform their investment decisions. This could be attributed to a psychological bias towards overconfidence.

The findings of this study can be used to guide future research and to improve risk management practices for young investors.

Keywords:

investing, risk management, information sources, young investors

Sisältö

1 Johdanto	6
2 Riskienhallinta osakesijoittamisessa	8
2.1 Osakesijoittaminen pähkinänkuoressa	9
2.2 Erilaiset riskit ja niiden hallinta osakesijoittamisessa	9
2.2.1 Epäsystemaattinen riski	11
2.2.2 Systemaattinen riski	12
2.3 Tunnuslukuja riskien mittaamiseen	13
2.4 Markkinoiden tehokkuus nykyaikana	15
2.5 Sijoittamisen yleistyminen Suomessa	17
3 Informaatiokanavat sijoittajille	19
3.1 Markkinoiden reagointi uuteen informaatioon	19
3.1.1 Dunning-Kruger-ilmiö	20
3.2 Erilaiset informaatiokanavat	22
3.3 Digitalisaation ja sosiaalisen median luomat haasteet	24
4 Tutkimus	25
4.1 Kyselyn tulokset	26
4.2 Tulosten analysointi ja yhteenveto	38
4.2.1 Tulosten luotettavuus	40
5 Johtopäätökset	41
Lähteet	43

Liitteet

Liite 1. Kysely

Kuvat

Kuva 1. Rahoitusmarkkinoiden rooli kansantaloudessa. (Allen & Santomero 1997)	8
Kuva 2. Riskityyppien luokittelua. (Luoma 2018)	11

Kuviot

Kuvio 1. Kokonaisriskin kuvaus systemaattisen ja epäsystemaattisen riskin avulla (Nasdaq 2021, 76)	13
Kuvio 2. Ylivertaisuusvinouma (Dunning & Kruger 1999)	21
Kuvio 3. Kuinka vanha olet?	26
Kuvio 4. Elämäntilanne	27
Kuvio 5. Koulutustaso?	28
Kuvio 6. Kauanko olet sijoittanut?	28
Kuvio 7. Mikä kuvaa sinua sijoittajana parhaiten?	29
Kuvio 8. Mikä seuraavista sijoittajatyypeistä kuvaa sinua parhaiten?	30
Kuvio 9. Kuinka usein käyt kauppaa sijoitustuotteilla?	31
Kuvio 10. Mitä seuraavista tuotteista kuuluu portfolioosi?	32
Kuvio 11. Mitä sosiaalisen median kanavia käytät arjessasi?	32
Kuvio 12. Hankitko sijoittamiseen liittyvää informaatiota jostakin näistä sosiaalisen median kanavista?	33
Kuvio 13. Jos vastasit kyllä, niin mistä?	34
Kuvio 14. Osallistutko itse sijoituskeskusteluun kyseisissä kanavissa?	34
Kuvio 15. Koetko foorumeilla käytävän keskustelun vaikuttavan sijoituspäätöksiisi?	35
Kuvio 16. Koetko pystyväsi erottamaan sijoituspäätösesi kannalta olennaiset seikat sosiaalisen median informaatiotulvasta?	36
Kuvio 17. Luetko sijoittamiseen liittyvää tekstisisältöä?	37
Kuvio 18. Kuunteletko sijoittamiseen tai talouteen liittyvää sisältöä?	37
Kuvio 19. Onko tammikuun 2021 wallstreetbets-ilmiö sinulle tuttu?	38

1 Johdanto

Sijoittamisen suosio on kokenut viime vuosina huimia harppauksia. Vuosikymmenen taitteessa etenkin nuoret ovat aktivoituneet sijoittajina, joka on seurausta sosiaalisen median hyödyntämisestä kansankapitalismin edistämiseksi sekä koronapandemian aiheuttamasta sijoitustuotteiden hintojen laskusta. (Yle 2021.) Opinnäytetyön aihetta lähestytään tarkastelemalla sijoittamista sekä sen roolia osana rahoitusmarkkinoita. Olennaisena osana sijoittamista käsitellään myös riskiä sen eri näkökulmista sekä tutustutaan riskin erilaisiin muotoihin. Teorian osuudelta viimeisenä käsitellään erilaisia informaatiolähteitä ja tarkastellaan kuinka nämä voivat vaikuttaa eri yksilöihin.

Viime vuosina on voitu havaita sosiaalisella medialla olevan selkeää vaikutusta markkinoiden kehitykseen (Milas, Panagiotidis & Dergiades 2021). Tunnetuksi esimerkiksi voidaan nostaa vuoden 2021 tammikuun tapahtumat, jolloin wallstreetsbets-ilmio näki päivänvalon. Kyseessä oli tapahtumaketju, jossa Reddit-keskustelufoorumilla eräät sijoittajat lietsoivat ilmoille tietoa, jonka mukaan tietyt osakkeet kuten Gamestop, olivat raskaasti aliarvostettuja. Näiden sijoittajien lietsonnan lisäksi toisen piristysruiskeen Gamestopin kurssille tarjosi Elon Musk kirjoittamalla mikroblogipalvelu-Twitteriin viestin: "Gamestonk!!". Tapahtumat johdattivat kurssin alle 20 dollarin hinnasta parhaimmillaan 483 dollariin. (Pedersen, 2021) Tämä johti muun muassa yhdysvaltalaisen hedgerahasto Melvin Capitalin kohdalla jopa 4,5 miljardin dollarin tappioihin. Olisi erittäin lyhytnäköistä sivuuttaa sosiaalisen median vaikutusta markkinoiden toimintaan tällaisten tapahtumien jälkeen.

Opinnäytetyö on rajattu keskittymään nuoriin, korkeintaan 35-vuotiaisiin aikuisiin. Yläikärajan asettaminen kyseiseen kohtaan perustuu nuorten aikuisten elämäntilanteiden muutoksiin. Entistä useammat lähtevät opiskelemaan aiempaa myöhemmin, jonka takia opiskelijoita valmistuu aiempaa vanhemmalla iällä. Valmistumisen jälkeen koittaa siirtymä työelämään, mikä saattaa useiden ihmisten kohdalla muuttaa taloudellista tilannetta sekä ajatusmaailmaa.

Maailmantilanne ja useiden riskien realisoituminen tekevät aiheesta entistä mielenkiintoisemman. Nuoret ovat yleisesti impulsiivisempia (Steinberg, Albert, Cauffman, Banich, Graham & Woolard 2008), joten on mielenkiintoista selvittää, ovatko he varautuneet osakesijoittamisen mukana kulkeviin riskeihin, sekä näiden hallintaan kuuluviin käytännön menetelmiin. Nuorten aikuisten keskuudessa on voinut viime vuosina havaita trendimäistä liikehdintää sijoittamisen saralla sekä huomata sijoituspäätösten nojaavan pseudotieteisiin, jolloin trendit ovat saattaneet sokaista nuoren sijoittajan täysin.

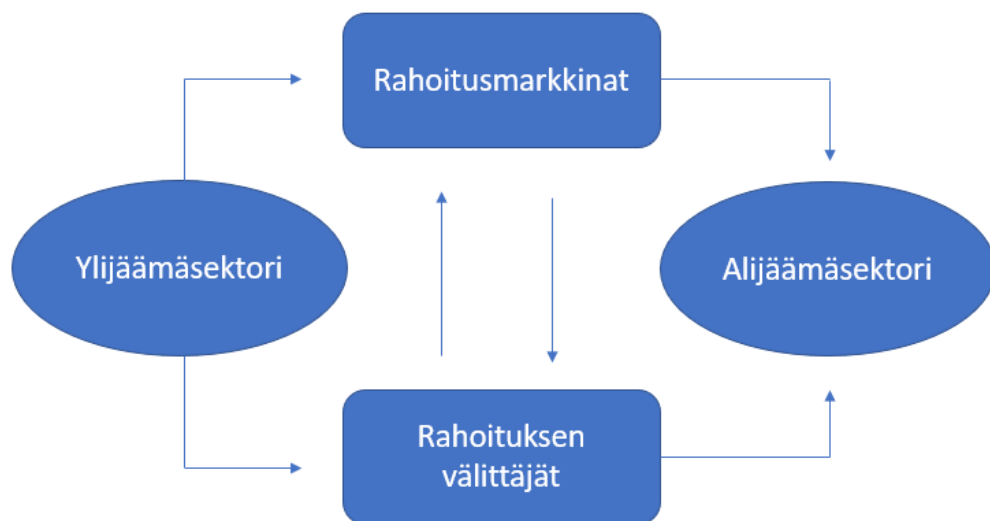
Työ on ajankohtainen myös kansantaloudellisesta näkökulmasta, sillä nuorten sijoittajien menestyminen on tärkeää väestön ikärakenteen kannalta. Lapsia syntyy yhä vähemmän ja suuret ikäluokat saavuttavat eläkeikää. (Tilastokeskus, 2022) Väestörakenteen vinoutuminen yhdistettynä inflaation kasvuun voidaan katsoa vähintäänkin haastavan eläkelupauksen toteuttamisen tulevaisuudessa nykyisellä tasolla.

Nuoret ovat jatkuvasti entistä aktiivisempia sosiaalisen median käyttäjiä, joka myös altistaa heidät jatkuvasti runsaammalle verkkomainonnalle sekä -vaikuttamiselle. Verkossa on tänä päivänä myös useita erilaisia alustoja, joissa jakaa oman sijoitussalkkunsu sisältöä nimimerkin suojista. Työssä perehdytään tämän kaltaisen informaation vaikutukseen nuorten sijoittajien riskienhallinnassa.

Opinnäytetyö toteutetaan kirjallisuuskatsauksen sekä määrällisen tutkimusmenetelmän avulla. Kirjallisuuskatsaus auttaa perehtymään tutkimuskysymyksen ympärillä oleviin aiheisiin sekä tutustumaan aiempiin samankaltaisiin tutkimuksiin. Tämän avulla voidaan tunnistaa mahdollisesti puutteellisia alueita ja syventyä näihin kysymyksiin. Määrällisen tutkimusmenetelmän avulla voidaan mitata erilaisia muuttujia ja etsiä yhteyksiä näiden väliltä. Määrällinen tutkimustapa mahdollistaa myös tehokkaan työskentelyn suuren datamäärän käsittelyssä ja tulkinnessa. Määrällistä tutkimusta varten luodaan Google Forms -kysely, jota jaetaan sosiaalisen median eri kanavissa, sekä omien verkostojen kautta. Aivan aluksi perehdytään kuitenkin kirjalliseen teoriaan aiheen ympärillä, joka johdattelee kohti tutkimusta.

2 Riskienhallinta osakesijoittamisessa

Sijoittaminen on eräs keskeinen tekijä osana rahoitusmarkkinoita. Sen avulla pääomaresursseja voidaan kohdistaa ylijäämää kerryttäneiltä sektoreilta alijäämäisille, jotka tarvitsevat niitä enemmän esimerkiksi uusiin investointeihin. (Fama 1970) Pääomaresurssit siirtyvät sektorien välillä rahoitusmarkkinoiden tai rahoituksen välittäjien kautta tehokkaasti kysynnän ja tarjonnan lakien mukaan, kuvassa 1 esitetyn mukaisesti. (Allen & Santomero 1997)

Kuva 1. Rahoitusmarkkinoiden rooli kansantaloudessa. (Allen & Santomero 1997)

Sijoituspäätösten ensivaiheessa tärkeintä on tunnistaa sijoittajan riskinsietokyky. (Lucey & Dowling 2005) Tätä voidaan pitää sijoittajan pohjana, jonka varaan rakentaa sijoitusstrategia erilaisten tuotteiden sekä tyylien valikoimasta. Ihmiset kasvavat ja muuttuvat, näiden mukana myös riskinsietokyky voi elää sijoittajan mukana. Tämä avaa luonnollisesti myös mahdollisuuksia tarkastella omaa sijoitushorisonttia sekä toimintaa.

2.1 Osakesijoittaminen pähkinäkuoressa

Sijoittamista käsitellessä tarkoitetaan yleensä rahan tai muun pääoman käyttämistä tulevaisuudessa saatavia tuottoja vastaan. Tuottoina voidaan tässä tapauksessa pitää pääomaa vastaan saatavasta kassavirrasta sekä mahdollisesta pääoman arvon noususta. Tuottoa voidaan pitää korvauksena sijoittajalle siitä, etteivät pääomat ole sijoitusaikana tämän käytettävissä sekä sijoittajan kantamasta riskistä pääoman palautuksen suhteen. (Malkiel 2020) Tässä tutkimuksessa käsitellään osakesijoittamista, joten pääoman tuottoja käsitellessä, on kyse osinkojen maksamisesta.

Osakkeisiin sijoittaminen tarkoittaa käytännössä yrityksen osuuden ostamista. Osuuden myyvä yritys saa lisää omaa pääomaa ja ostaja osuuden yrityksen varallisuudesta sekä tuloksesta samassa suhteessa oman omistuosuutensa kanssa. (Nasdaq 2021. 64–65) Osakkeiden erona muihin arvopaperiluokkiin, kuten velkakirjoihin on niiden korkeampi riski-tuotto-suhde. Niiden volatilitteetti on korkeampi, jolloin osakkeet ovat alttiimpia voimakkaammille romahduksille. Osakkeet eroavat monista muista arvopapereista myös maturiteettinsa takia, sillä sen pääomaa ei muutamaa poikkeustapausta lukuun ottamatta palauteta koskaan. (Hasseltoft 2012)

2.2 Erilaiset riskit ja niiden hallinta osakesijoittamisessa

Riskiä voidaan pitää keskeisenä käsitteenä monilla eri elämänaloilla, niin työelämässä kuin arjessakin. ”Riski”-sana aiheuttaa yksilötasolla erilaisia mielikuvia, jotka ovat usein hyvin negatiivisävytteisiä tai ei-toivottuja asioita. Sanalla voidaan arkikielessä viitata esimerkiksi tappioon, menetykseen tai vahinkoon. Tämän kaltaisen tapahtuman realisoituessa seuraukset voivat olla terveydellisiä, taloudellisia tai yhteiskunnallisia. On haastava vetää rajaa riskien todellisille mahdollisuuksille. Tapahtumia yhdistää epävarmuus, joka liittyy aina riskiin. Etukäteen tapahtumaa ei voida pitää mahdottomana, eikä varmana. (Koskinen 2018, 11)

Vaikka epävarmuus koetaan usein negatiivisena ilmaisuna, se ei poissulje mahdollisuutta, jossa riski realisoituu positiivisena. Lopputulos voi poiketa todennäköisyyksien mukaan asetetulta normaalijakaumalta myös positiivisella tavalla. Negatiivisten riskien välttely voi johtaa liialliseen varovaisuuteen, josta koituu helposti suuria menetyksiä. Negatiivisen ja positiivisen riskin väliltä tulee löytää itselle sopiva tasapaino. (Taleb 2007)

Riskiä voidaan pitää hyvin subjektiivisena käsitteenä, joka liittyy yksilön henkilökohtaisiin arvoihin ja asenteisiin. Riskiä tulkitaan sekä tarkastellaan hyvin yksilöllisesti, jonka vuoksi tämän arvioinnin ja hallinnan tulee olla dynaaminen ja joustava prosessi, joka ottaa huomioon yksilön henkilökohtaiset mieltymykset ja ympäristön muutokset. (Campbell 2006)

Sijoittamisen maailmassa ja rahoitusmarkkinoille riskille on useita määritelmiä. Riskikäsite on määritelty käyttäen tunnetuimpia tilastollisia mittareita, esimerkiksi kovarianssia ja varianssia. Sijoitusportfolion riski voidaan määritellä muun muassa sijoitusten varianssin summana ja sijoitusten välistä kovarianssia hyödyntäen. (Markowitz 1952, Markowitz 1968)

Riskit koostuvat useista eri tekijöistä ja niiden hallintaa sekä tuntemista voidaan pitää tärkeänä osana menestyvän sijoitusportfolion hallintaa. Riskitekijöitä on useita, eikä niiden kaikkien luetteleminen ole toimialaerojen vuoksi mahdollista. Esimerkkeinä voidaan nostaa muun muassa markkinariski, poliittinen riski, vastapuoliriski, korkoriski sekä valuuttariski. (Dowd 1998) Riskejä voidaan nimetä myös hieman eri tavoilla, kuten kuvassa 2, vaikka ne tarkoittaisivat hyvin samankaltaisia asioita.

Kuva 2. Riskityyppien luokittelua. (Luoma 2018)

Modernin rahoitusteorian mukaan riskit ovat kuitenkin jaettavissa kahteen osaan sen mukaan, ovatko ne yleisesti markkinoihin vaikuttavia riskejä, eli systemaattisia riskejä, vai tiettyyn arvopaperiin ja sen kehitykseen vaikuttavia eli yritysriskejä. (Markowitz 1952)

2.2.1 Epäsystemaattinen riski

Epäsystemaattisessa riskissä, eli toiselta nimeltään yritysriskissä, on kyse riskiluokasta, jonka realisoituessa tietyn yrityksen kurssi kehittyy markkinaa heikommin. Tapahtumaketju on riippuvainen kyseiselle yritykselle ominaisista tekijöistä, eikä se vaikuta kokonaismarkkinaan. (Nasdaq, 2021, 71)

Epäsystemaattisen riskin vaikutusta voidaan kuitenkin laskea laajentamalla portfoliota, eli kasvattamalla hajautusta.

Hajauttaminen

Hajauttamista voidaan pitää modernin portfolioteorian mukaan yhtenä riskienhallinnan yleisimmistä välineistä. Tätä voidaan toteuttaa monella eri tavalla, kuten esimerkiksi toimialakohtaisesti, sijoittamalla esimerkiksi teollisuuteen sekä teknologiaan. Ajallinen hajautus voidaan toteuttaa jakamalla sijoituksia useisiin eri ajankohtiin. Maantieteellinen hajautus toteutetaan sijoittamalla eri mantereiden markkinoille. On myös mahdollista hajauttaa eri omaisuusluokkien välillä. (Markowitz 1952, Sharpe 1964)

Optimaalista hajauttamisen määrää tulee arvioida aina yksilöllisesti.

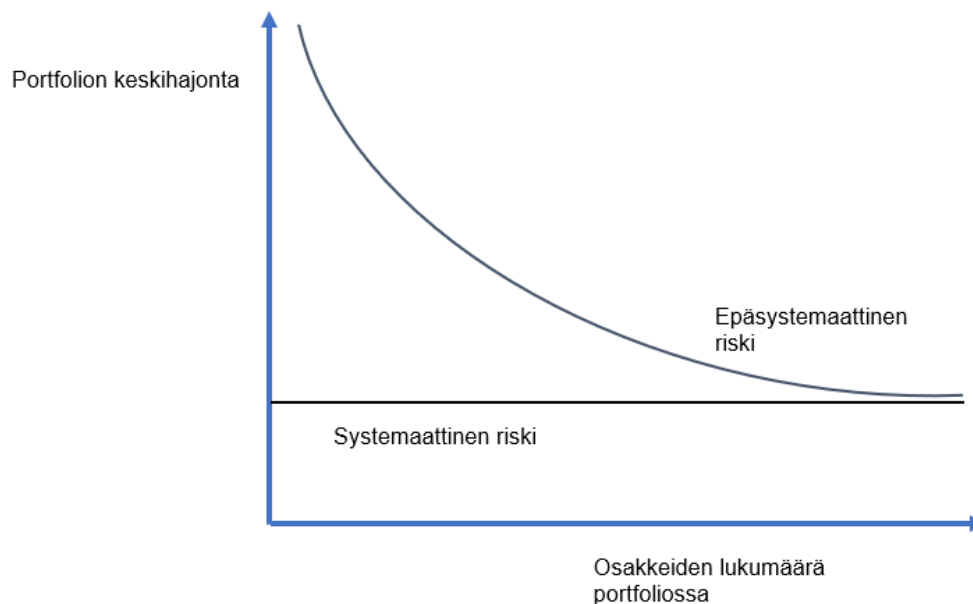
Ihanteellisen tason löytäminen vaatii tiedonhankintaa ja sen analysointia, joka vaatii aikaa sekä vaivaa. Tätä voidaan kutsua hajauttamisen vaihtoehtoiskustannukseksi. Yhden näkemyksen mukaan hajautuksesta hyötyy tehokkaimmin, kun portfolioon on valittu satunnaisesti 15:den eri yhtiön osakkeita. (Jennings 1971) Toisen tutkimuksen mukaan taas optimaalinen taso löytyy vasta sijoittajan valittua portfolioonsa noin 30 tai 40 eri yhtiön osakkeita. Tämän mukaan hajautusta tulee jatkaa aina rajahyödyn tavoittamiseen saakka. (Statman 1987)

2.2.2 Systemaattinen riski

Systemaattinen riski, toiselta nimeltään markkinariski, kohdistuu koko markkinaan. Kuten kuviossa 1 näkyy, tätä ei voida hajauttaa kokonaan pois, mutta sen vaikutusta voidaan tehokkaalla hajautuksella pienentää.

Systemaattista riskiä voidaan arvioida useilla eri tavoilla, esimerkiksi korrelaatiotutkimuksella, jossa mitataan sijoituskohteiden välillä vallitsevaa korrelaatiota ja arvioidaan niiden perusteella eri kohteiden vuorovaikutusta. Toinen vaihtoehto on varianssimallinnus, jonka avulla mallinnetaan avulla mallinnetaan sijoituskohteiden volatilitteettia ja arvioidaan tämän perusteella sijoituskohteiden riskitasoja. Systemaattista riskiä voidaan tarkastella myös erilaisten makrotaloudellisten indeksien tai analyysien perusteella. On kuitenkin

huomioitava systemaattisen riskin olevan erittäin monimutkainen sekä vaikeasti ennakoitavissa oleva tekijä. (Campbell, Lo & MacKinlay 1997)

Kuvio 1. Kokonaisriskin kuvaus systemaattisen ja epäsystemaattisen riskin avulla (Nasdaq 2021, 76)

2.3 Tunnuslukuja riskien mittaamiseen

Tunnusluvut ovat matemaattisia mittareita, joita käytetään sijoituskohteiden riskin ja tuoton arvioimiseen. Niitä voidaan käyttää yhdessä muiden tietojen ja muiden analyysimenetelmien kanssa sijoituspäätösten tekemisessä.

Tunnusluvut eivät kuitenkaan yksinään anna täydellistä kuvaa sijoituskohteiden riskistä ja tuotosta, vaan ne ovat tarkoitettu analyysin tueksi. Tunnuslukuja käytettäessä tulee ottaa huomioon yhtiöitä koskevat yksilölliset tekijät. Alla esiteltynä muutamia yleisiä riskien mittaamiseen käytettyjä tunnuslukuja:

Beta-kerroin

Beta-kertoimen avulla voidaan arvioida sijoituskohteen riskitasoa verrattuna kokonaismarkkinan riskitasoon. Beta-kertoimella voidaan vertailla eri yhtiöiden riskisyyttä ja siten auttaa sijoittajia tekemään tietoisempia ja perusteltuja

sijoituspäätöksiä. Beta-kertoimen arvoa 1 pidetään kokonaismarkkinan riskitasona, ja mitä suurempi beta-kertoimen arvo on, sitä suurempi riski yhtiöllä on verrattuna kokonaismarkkinaan. Beta-kertoimen arvon ollessa pienempi kuin 1, voidaan yhtiön riskitasoa pitää kokonaismarkkinaa pienempänä. (Fama & French, 1992)

Volatiliteetti

Volatiliteetti tarkoittaa sijoitusinstrumentin hinnan vaihtelun suuruutta tietyn ajanjakson aikana. Sitä voidaan laskea esimerkiksi päivätuottojen keskihajonnasta ja esittää prosentteina vuodessa. Korkeamman volatiliteetin instrumentit ovat riskialttiimpia sijoituskohteita, sillä niiden keskihajonta on laajempaa. Volatiliteetin avulla voidaan ennustaa niin yksittäisten arvopapereiden, kuin portfolionkin tulevaisuutta tutkimalla näiden keskihajontaa. (Engle 2004)

Capital Asset Pricing Model (CAPM)

Capital Asset Pricing Model (CAPM) on työkalu, jonka avulla voidaan laskea sijoitukselle tuotto-odotus, mikä perustuu pääomaluokkien väliseen hinnoittelueroon. CAPM:n mukaan sijoituskohteen riski ja tuotto ovat suoraan yhteydessä toisiinsa, jolloin tuotto voidaan laskea suoraan tiettyjen riskitasojen ehdoilla. Käytännössä suurempi riski tarkoittaa myös suuremman tuoton mahdollisuutta. (Sharpe 1964)

Capital Asset Pricing Model lasketaan seuraavasti:

$$ER_i = R_f + \beta_i(ER_m - R_f)$$

jossa:

ER_i = sijoituksen tuotto-odotus

R_f = riskitön korko

β_i = sijoituskohteen beta-kerroin

$ER_m - R_f$ = riskipreemio

Sharpen luku

Sharpen luku on yksi tärkeimmistä riskin ja tuoton suhteen mittareista sijoitusmarkkinoilla. Se on suhdeluku, joka kuvaa yksittäisen sijoituksen tai sijoitusportfolion riskipreemion suhdetta sen riskiin verrattuna. Sharpen luku saadaan, kun vähennetään sijoituksen tuotosta riskitön korko ja jakamalla erotus volatiliiteetilla. Yleisesti ottaen, sijoituksia, joilla on korkea Sharpen luku, voidaan pitää parempina sijoituksina kuin niiden, joilla on matala luku. (Sharpe, 1964., Fama & French 1992) On kuitenkin huomioitava Sharpen luvun olevan yksi monista mittareista, joita sijoittajat voivat käyttää arvioidessaan sijoituskohteita, eikä se välttämättä anna täydellistä kuvaa sijoituskohteiden riskistä tai tuotosta. Käytännössä sen avulla voidaan tutkia onko sijoituksen tuotto sopivaa suhteessa riskiin.

2.4 Markkinoiden tehokkuus nykyaikana

Professori Eugene Fama esitteli vuonna 1970 tehokkaiden markkinoiden hypoteesin. Tämän mukaan markkinat voidaan jakaa tehokkuudeltaan kolmeen eri luokkaan:

- Heikkojen ehtojen markkinat: Arvopapereiden kurssiin on hinnoiteltu vain historiallista dataa hinnoista ja kaupankäyntivolyymeista. Tulevia tuottoja ei voida ennustaa historiallisen datan avulla, joten teknistä analyysiä ei voida hyödyntää ylituottojen etsimisessä
- Keskivahvojen ehtojen markkinat: Historiallisen tiedon lisäksi kurssiin on hinnoiteltu myös kaikki julkisesti saatavilla oleva tieto. Tämä tarkoittaa, ettei tilinpäätöksien ja osavuositarkastusten tutkiminen tarjoa enää mahdollisuutta löytää markkinoilta ylituottoa.
- Vahvojen ehtojen markkinat: Arvopapereiden kurssiin on hinnoiteltu kaikki saatavilla oleva tieto. Niin julkinen, kuin sisäpiiritiedot sekä historiallinen data. Vahvojen ehtojen mukaan tiedonsaanti sekä kaupankäynti tapahtuu täysin kuluitta sekä tieto välittyy arvopapereiden hintoihin viiveettä.

Tehokkaiden markkinoiden hypoteesi on saanut osakseen myös kriittistä tarkastelua. Jensen (1978, 1–8) käsitteli tehokkaiden markkinoiden hypoteesin ongelmallisuutta todellisilla rahoitusmarkkinoilla. Kuten aiemmin todettu, teorian mukaan tehokkailla markkinoilla kaikki tieto välittyy viiveettä hintoihin ja kaupankäynti tapahtuu ilman transaktiokustannuksia ja veroja. Markkinat eivät kuitenkaan tosiasiallisesti toimi näin, vaan transaktioilla on poikkeuksetta kustannuksia. Tämä johtaa myös ongelmiin uuden tiedon hinnoittelussa, suhteessa tehokkaiden markkinoiden hypoteesiin. Uuden tiedon tuottama riskikorjattu tuotto voi jäädä kaupankäyntikustannuksia pienemmäksi, jolloin kauppa on sijoittajalle kannattamaton, eikä tieto tällöin välity hintoihin.

Tehokkaiden markkinoiden hypoteesille on esitetty kritiikkiä myös informaation hankintaan liittyen. Grossman & Stiglitz (1980, 393–394) kirjoittavat informaation maksuttomuuden välttämättömyyden puolesta tehokkaiden markkinoiden saavuttamiseksi. Tästä seuraisi taas ongelmia kysynnän ja tarjonnan tasapainoon, sillä tiedon tuottajien sekä sitä keräävien analyytikoiden antama työpanos muuttuisi arvottomaksi.

Grossman & Stiglitz (1980, 393) ehdottavat ratkaisuksi tehokkaiden markkinoiden hypoteesia vastaan eräänlaista markkinoiden epätasapainoa, jossa hyvin asioista perillä olevat sijoittajat ostavat arvopapereita havaitessaan hintojen olevan alhaalla ja myyvät tilanteen ollessa päinvastoin. Tämä ei kuitenkaan toteudu täydellisesti, mikä jättää hyötymisen mahdollisuuden myös niille, joiden ymmärryksen markkinainformaatio saavuttaa hieman heikommin.

Fama (1991, 1588–1607) puolustautui informationaalista tehokkuutta vastaan kohdistettuun kritiikkiin kehittämällä tehokkaiden markkinoiden teoriaa ottamaan huomioon myös informaatioon kohdistuvat kustannukset sekä mahdolliset ongelmat. Uuden jaottelun mukaan markkinoiden tehokkuutta voidaan tutkia kolmella eri tasolla:

- Tuottojen ennustettavuuden testit: Arvopapereiden hintojen ennustaminen julkisesti saatavilla olevan taloudellisen informaation avulla. Tähän voidaan käyttää menneiden

hintasarjojen sekä teknisen analyysin lisäksi myös tilinpäätöstä ja tasetta sekä tarkastella osinkopolitiikkaa sekä tulevaisuuden tuottonäkymiä.

- Tapahtumatutkimukset: Nimensä mukaisesti tutkitaan erilaisten tapahtumien aiheuttamia markkinareaktioita sekä kiinnitetään huomiota etenkin sen nopeuteen tapahtuman jälkeen.
- Sisäpiiritiedon testit: Voidaan todeta yhtiöiden sisällä olevien henkilöiden pitävän hallussaan tietoja, jotka vaikuttavat arvopapereiden hintaan, eikä ulkopuolisilla ole pääsyä näihin tietoihin. On kuitenkin haastavaa arvioida paljonko sisäpiirin tiedoista todellisuudessa on jo hinnoiteltu valmiiksi arvopaperin markkina-arvoon.

Markkinoiden tehokkuus on kuitenkin nähtävä subjektiivisena käsitteenä. Ei voida olla täysin varmoja, ettei julkisesti saatavilla oleva tieto olisi joiltain osin puutteellista. Tämä vaikuttaa oleellisesti todellisen arvonmääritykseen. Käytännössä tämä tarkoittaa, ettei markkinat aina hinnoitele arvopapereita oikein suhteessa niiden todelliseen arvoon, vaan kulloinkin saatavilla olevan markkinainformaation mukaan. Tämä oletus perustuu sijoittajien rationaalisuuteen, jonka mukaan portfoliota päivitetään uuden tiedon muuttaessa salkun tuotto-riskisuhdetta, tekemällä tarvittavat osto- ja myyntitoimeksiannot. (Scott 2015, 123)

2.5 Sijoittamisen yleistyminen Suomessa

Sijoittaminen on yleistynyt huomattavasti kuluneiden viime vuosien aikana. Etenkin Suomessa on voitu huomata selkeä harppaus sijoitustoimintaa harjoittavien kotitalouksien määrän kasvussa. Pörssissäätöön (2022) tilastojen mukaan suomalaisten kotitalousomistajien määrä on kasvanut lähes 20 % vuodesta 2019. Tilastojen mukaan kotitalouksien rahoitusvarallisuudesta selkeästi suurin osa on pankkitalletuksissa. Talletusten suosio on pitänyt

pintansa aina 2000-luvun taitteesta asti ja viimeisen kahden vuoden aikana niiden suhteellinen osuus muihin omaisuusluokkiin on ollut jopa hienoisessa kasvussa.

Pörssisäätiön tilastoista (2022) voidaan huomata, ettei omistavien kotitalouksien määrä korreloi suoraan rahoitusvarallisuuden kanssa. Tämän voidaan tulkita kertovan suoraan piensijoittajien määrän kasvusta, sillä harvan sijoittajan ensimmäiset askeleet markkinoilla tapahtuvat erityisen mittavan varallisuuden tukemana. Yksi tekijä piensijoittajien määrän lisääntymisen takana saattaa hyvin olla levinnyt kansankapitalismi. Sosiaalinen media on yhtenä valtavana informaation levitysalustana toimiva työkalu käytännössä minkä tahansa tiedon levittämistä varten. Sijoituspalveluja sekä -tietoutta tarjoavat tahot ovat tarttuneet tähän mahdollisuuteen muiden mukana, jolloin sijoittamisen kipinää on saatu leviämään tavallisten ihmisten keskuudessa. Ajatusta voidaan viedä pidemmälle myös pohtimalla, kuinka kurssien huomattava lasku koronakriisin aikaan on saattanut vaikuttaa tilanteen kehittymiseen. Suomalaisia on kuitenkin pidetty tarjousten perässä juoksevana kansana, jolloin voisi olla loogista innostua myös niin kutsutusta osakkeiden alennusmyynnistä.

3 Informaatiokanavat sijoittajille

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää eri informaatiolähteiden vaikutusta nuorten sijoittajien riskienhallintaan. Tämän selvittämiseksi tässä luvussa perehdytään tehokkaiden markkinoiden teoriaan sekä erilaisiin informaatiokanaviin, joihin sijoittajat törmäävät ja joita he käyttävät arjessaan. Tässä opinnäytteessä informaatiokanavina käsitellään esimerkiksi sosiaalista mediaa ja sen erilaisia alustoja, kirjallisuutta, yhtiöiden sijoittajaviestintää sekä uutisartikkeleita. Tarkoituksena on antaa kattava kuva erilaisista kanavista ja niiden muutoksesta historian saatossa, sekä pohtia niiden suhdetta markkinoiden tehokkuuteen. Erilaisia informaatiokanavia on useita erilaisia ja niiden hyvien sekä huonojen puolien listaaminen on haastavaa johtuen ihmisten yksilöllisyydestä, mutta mahdollisimman laajan kuvan antaminen avaa lukijalle mahdollisuuden muodostaa oma käsitys näiden kanavien merkityksestä sijoitustoiminnassa.

3.1 Markkinoiden reagointi uuteen informaatioon

Yksilöiden on todettu painottavan huomattavasti enemmän viimeaikaista ja tuoreempaa informaatiota ja painottavan liian vähän aikaisemmin tarjolla ollutta informaatiota. On myös saatu näyttöjä samansuuntaisesta käyttäytymismallista jopa rahoitusalan ammattilaisten osalta. Sijoittajien on todettu myös ylireagoivan yllättäviin ja dramaattisiin uutisiin (De Bondt & Thaler 1985, 793). Tämän lisäksi on havaittu sijoittajien ylireagoivan herkemmin huonoihin uutisiin hyvinä aikoina, kun taas samankaltaiseen informaatioon reagointi taloudellisesti heikkoina aikoina voi jäädä tarpeellista vaisummaksi. (Veronesi 1999, 976–978) Nämä huomiot ovat tulkittavissa ristiriitaisiksi suhteessa tehokkaisiin markkinoihin, mutta avaavan taustaa esimerkiksi työssä esimerkkinä käytetystä wallstreetbets-ilmiöstä.

Media ja sen toimintatavat ovat muovautuneet digitalisaation mukana ja perinteiset valtamedian muodot kuten printtilehdet ovat joutuneet mukautumaan

lukijoiden vaatimuksiin ja siirtymään muun muassa verkkoon. Tämä on varmasti osaltaan madaltanut julkaisukynnystä sekä auttaa tasapuolisemmassa tiedonsaannissa. Fangin ja Peressin (2009, 2023–2024) tekemän tutkimuksen mukaan mediassa laajasti käsiteltyjen yhtiöiden osakkeet tuottavat heikommin, kuin pientä mediahuomiota nauttivien yhtiöiden osakkeet. Tutkimuksen mukaan ilman mediahuomiota jäävien osakkeiden portfolio on peittonnut median runsaasti käsittelemien osakkeiden portfolion vuosittain jopa 3 prosenttiyksikön erotuksella. Tuottojen erotus on huomattavan suuri etenkin ilman analyttikkojen seuranta jäävien osakkeiden sekä korkean volatiliteetin osakkeiden kohdalla.

Median tunnelman mukaan voi olla mahdollista myös päätellä markkinoiden yleistä suuntaa. Tetlock (2007, 1140–1141) tutki median käsittelyn vaikutusta markkinoihin. Tutkimuksessa todettiin median vahvan pessimistisyyden ennakoivan osakkeiden hintojen hetkellistä laskua, josta tosin nousee takaisin entiselle tasolle nopeasti. Tetlock (2007) pystyi toteamaan yhteyden myös median epänormaalin korkean tai matalan pessimismin sekä korkeiden kaupankäyntivolyymien kanssa.

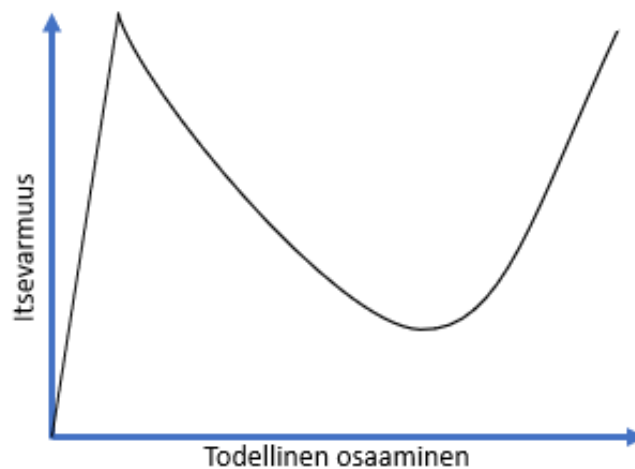
Edelliselle tutkimukselle on tehty myös jatkotutkimus, jossa on havaittu median käyttämästä kielestä olevan mahdollista löytää yhteyksiä yritysten taloudelliseen menestykseen. Negatiiviset sanat yksittäisiä yrityksiä käsittelevissä uutisissa ennakoivat matalaa tulosta, eivätkä osakkeiden hinnat reagoi näihin tehokkaiden markkinoiden edellyttämällä tavalla. (Tetlock, Saar-Tsechansky & Macskassy 2008 1448–1449)

Klibanoff, Lamont ja Wizman (1998) löysivät tekemänsä tutkimuksen avulla näyttöä siitä, kuinka runsaasti huomiota herättävät uutiset vaikuttavat sijoittajien tekemiin päätöksiin enemmän, kuin vähän huomiota herättävät uutiset, vaikka vaikutus sijoituskohteen fundamentaaliarvoon olisi sama.

3.1.1 Dunning-Kruger-ilmiö

Dunning-Kruger-ilmiö, josta tässä työssä käytetään termiä ylivertaisuusvinouma, kuvaa tilannetta, jossa henkilöt, joilla on vähän tietoa tai

taitoja liittyen tiettyyn aiheeseen, kuvittelevat tai arvioivat omat kykynsä ylivoimaiseksi. Kyseisen ilmiön mukaan heillä on siis ylpeä ja ylimielinen asenne osaamisestaan, vaikka heidän osaamisensa on todellisuudessa puutteellista. Juurisyyt tähän löytyvät yksilöiden ajatusmaailmasta. Henkilöt, joilla on vähän tietoa tai taitoa jostakin asiasta, eivät ymmärrä, miten vähän he tietävät, ja tämän vuoksi heillä on puutteellinen kyky arvioida osaamistaan oikein. Tämä voi johtaa virheellisiin päätöksiin ja toimintaan, koska usein nämä henkilöt uskovat osaavansa enemmän kuin oikeasti osaavat. (Dunning & Kruger 1999) Kuvio 4 esittää mallinnuksen yksilön taipumuksesta sortua edellä esiteltyyn ylivertauusvinoumaan. Seurauksena voi ilmetä muun muassa liian riskipainotteinen portfolio, jonka riskien realisoitumista sijoittaja ei todellisuudessa kestäisikään. Yleisenä sääntönä pidetään, ettei pidä sijoittaa enempää kuin on valmis häviämään. Tämä raja saattaa muuttua häilyväksi ylivertauusvinoumaan sortuville.

Kuvio 2. Ylivertauusvinouma (Dunning & Kruger 1999)

Nuorten sijoittajien riskien hallinta voi olla haastavaa, sillä he kohtaavat erilaisia informaatiolähteitä, jotka voivat vaikuttaa heidän riskinotto- ja sijoituspäätöksiinsä. Dunning & Kruger (2003) osoittivat jatkotutkimuksessaan,

ihmisten helposti yliarvioivan omat taitonsa ja tämä johtuvan siitä, että he käyttävät subjektiivisia mittareita arvioidessaan omia taitojaan sekä kykyjään. Sama pätee riskienhallintaan ja sijoituspäätöksiin: nuoret sijoittajat voivat yliarvioida oman kyvykkyytensä hallita riskejä ja tehdä informaatiolähteiden perusteella subjektiivisia arvioita, jotka eivät pidä paikkaansa.

Kaupankäyntiaktiivisuutta ja sijoitusten keskituottoa tutkimalla on saatu tuloksia, joiden mukaan miehet käyvät selkeästi naisia aktiivisemmin kauppaa. Miehillä on selkeästi taipumusta tehdä suurempia sekä etenkin riskipitoisempia sijoituksia, kuin naisilla. Tämä viittaa korreloi suoraan aiempien tutkimuksien mukaan, jotka osoittavat miesten olevan taipuvaisempia sortumaan ylivertaisuusvinoumaan. (Fisher & Yao 2017) Kaupankäyntiaktiivisuus vaikuttaa myös sijoitusmenestykseen selkeästi. Eniten kauppaa käyvillä on havaittu selkeästi heikommat sijoitustuotot, kuin vähiten kauppaa käyvillä. (Barber & Odean 2001)

Koulutus- sekä tulotason on huomattu myös olevan yhteydessä riskinottohalukkuuteen. Korkeammin koulutetut sekä parempaa tulotasoa nauttivat, ovat alttiimpia tekemään riskisempiä sijoituspäätöksiä. On kuitenkin huomattava näiden olevan selkeästi sukupuolta pienempiä tekijöitä riskinottohalukkuutta tarkasteltaessa. (Halko, Kaustia & Alanko 2011)

3.2 Erilaiset informaatiokanavat

Erilaisia informaatiokanavia sekä lähteitä on runsaasti ja määrä vain lisääntyy jatkuvasti. Lähteiden ja informaation etsinnässä sijoittajia ohjaa vahvasti heidän omat subjektiiviset kokemuksensa, arvot toiminnan takana, riskinsietokyky, koulutus sekä kotitalouden tulot. (Lin & Lee 2004, 325) Sijoittajien arviointiin voidaan kuitenkin pyrkiä vaikuttamaan erilaisin tavoin. Esimerkiksi yritysten taloudellinen raportointi voi olla yritysjohdon työkalu, johon saatetaan pyrkiä sisällyttämään tietyn kaltaisia strategiota vaikuttamistarkoituksena. (Merkl-Davies & Brennan 2007)

Tutkimuksen (Merkl-Davies & Brennan 2007) mukaan yritysjohto voi hyödyntää taloudellisen viestinnän apuna seitsemää erilaista strategiaa:

- Lukemisen helppouden manipuloinnilla tavoitellaan tekstin luettavuuden helpottamista, tai riippuen johdon tarkoituksista, vaihtoehtoisesti sen hankaloittamista.
- Retorisella manipuloinnilla tarkoitetaan vakuuttavan kielen käyttöä, jonka avulla pyritään vaikuttamaan sijoittajien mielikuviin.
- Temaattiseen manipulointiin kuuluu positiiviset adjektiivit sekä symboliikka, joita painottamalla pyritään vaikuttamaan yrityksestä saatavaan mielikuvaan.
- Visuaalinen ja rakenteellinen manipulointi edesauttaa havainnollistamaan sijoittajille grafiikan ja kuvien avulla haluttuja painotuksia.
- Suoriutumisen vertailussa voidaan käyttää vastakohtana käytännössä mitä tahansa tilastoja joko verrokkiyhtiöistä tai saman yhtiön aiemmista raporteista, mikäli niiden vertailu aiheuttaa positiivisia mielikuvia yhtiön nykyisestä tilanteesta.
- Tulosta kuvaavien tunnuslukujen valinnalla voidaan vaikuttaa sijoittajien mielikuviin yhtiöstä positiivisella tavalla, mikäli valitut tunnusluvut esittävät yhtiön vain hyvässä valossa.
- Organisaation tulosten määrittely yhtiön osaamista korostaen. Tämän strategian mukaan onnistumiset johtuvat yhtiön sisäisistä tekijöistä, kun taas epäonnistumiset asetetaan ulkoisten tekijöiden syyksi.

Strategialle on esitetty myös osiltaan kritiikkiä. Esimerkiksi Loughran & McDonald (2014) ovat tehneet eriäviä havaintoja monimutkaisten lauserakenteiden sekä pitempien sanojen vaikutuksesta taloudellisen raportoinnin luettavuuteen. Heidän tutkimuksensa mukaan on taloudelliselle alalle ominaista käyttää keskimääräistä pidempiä sekä monitavuisempia sanoja. He saavuttivat kuitenkin myös yhteneväisyyksiä, joiden mukaan pidemmät

vuosikertomukset ovat yhteydessä osakkeiden korkeampaan volatilitettiin sekä tulosennusteiden hajontaan. (Loughran & McDonald 2014, 1644–1646)

3.3 Digitalisaation ja sosiaalisen median luomat haasteet

Digitalisaatio ja etenkin sosiaalinen media ovat luoneet uusia mahdollisuuksia nuorille sijoittajille, mutta myös uusia haasteita riskienhallinnalle. Nykyajan alati kasvava ja laajeneva informaatiotulva haastaa entisestään itselle relevantin tiedon löytämistä ja siihen syventymistä. Hövel, Lehman, Lorenz-Spreen & Mønsted (2019) havaitsivat suuren saatavilla olevan tietomäärän ja viestinnän kilpailevan ihmisten huomiosta. Tutkimuksen mukaan, tämä vaikeuttaa tärkeimpien viestien löytämistä sekä huomioimista. Seuraukset tästä johtavat yleisen keskittymiskyvyn heikkenemiseen, joka vaikuttaa ihmisen kykyyn suoriutua tehtävistään sekä kyvystä ymmärtää kompleksista informaatiota.

Sosiaalisen median ongelmana voidaan pitää myös selkeää viestien yksinkertaistamista, joka saattaa johtaa puutteellisiin johtopäätöksiin (Hövel & ym. 2019). Tämä altistaa taas etenkin nuoret sijoittajat impulsiivisemmille päätöksille ja korkeammalle riskille. Tämän kaltaista liikehdintää saimme huomata esimerkiksi juuri tammikuussa 2021 wallstreetbets-ilmiön aikana.

4 Tutkimus

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksen selvittämiseksi toteutettiin määrällinen tutkimus kyselylomakkeen muodossa. Kyselylomake todettiin parhaaksi vaihtoehdoksi sen tehokkuuden ansiosta. Kyselylomake mahdollistaa laajan aineiston keräämisen verrattain pienellä vaivalla niin tutkijan kuin tutkittavankin näkökulmasta. Kyselylomakkeen huonoihin puoliin kuuluu sen pinnallisuus. Kyselynlaatijan on hankala vaikuttaa, kuinka vastaajat tulkitsevat kysymyksiä, tai kuinka huolellisesti nämä täyttävät kyselylomakkeen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 188–190)

Kyselylomake oli tarkoitus pitää mahdollisimman yksinkertaisena ja helposti lähestyttävänä, jotta saadut vastaukset avaavat mahdollisimman tehokkaasti kohderyhmän ominaisuuksia suhteessa tutkimuskysymykseen. Tämän lähestymistavan kanssa korostuu selkeästi määrällisen tutkimuksen heikkoudet pinnallisuuden sekä vastausten keräämisen haasteiden kanssa.

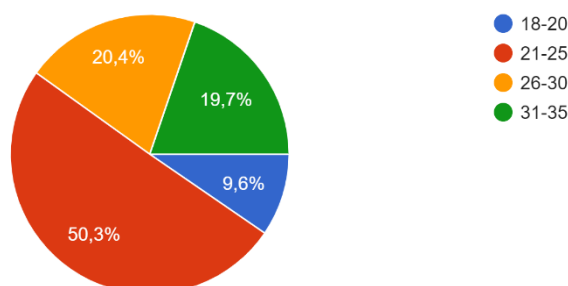
Tutkimustulokset voivat vinoutua helposti kyselyn julkaisijan verkoston näköiseksi, mikä oli nähtävillä myös tässä tapauksessa. Kysely julkaistiin Inderesin keskustelufoorumilla, Sharevillen Suomi Finland -ryhmässä, Facebookin sijoituskerhossa sekä kyselynlaatijan oman Instagram-profiilin tarinaosiossa. Kysely oli auki kaksi kertaa viikon jakson, joulukuussa 2022 sekä tammikuussa 2023. Kyseiset alustat ja ryhmät valikoituivat kyselyn levittämiseen niiden suosion takia. Kohderyhmän voidaan olettaa löytyvän sijoitusinformaatiota sisältävien kanavien ääreltä, jota kyselynlaatijan omaa Instagram-profiilia lukuun ottamatta kaikki alustat edustavat.

Opinnäytetyötä varten luodulla Google Forms -kyselylomakkeella oli yhteensä 18 kysymystä, joista 17 oli monivalintakysymyksiä ja yksi oli avoin kysymys, joka täydensi edeltänyttä kysymystä. Kysely toteutettiin anonyymisti keräämättä vastaajista tarkasti yksilöiviä tietoja. Vastauksia saatiin kerättyä 157 kappaletta. Määrä jäi hieman odotettua ja tavoiteltua pienemmäksi, mutta antaa kuitenkin kelvollisen kuvan kohderyhmästä, sillä voidaan olettaa vastaajien edustavan kohderyhmää.

4.1 Kyselyn tulokset

Tutkimuksen alussa kartoitettiin perustietoja selvittämällä vastaajien ikäjakaumaa. Kysely oli tarkoitettu nuorille sijoittajille, joten vastausvaihtoehdot oli jaettu neljään eri vaihtoehtoon, joissa elämäntilanteet saattavat olla hyvin erilaisia. Vastaajista suurin osa (50,3 %) oli 21–25-vuotiaita. Huomion arvoista on kuitenkin tuloksissa piilevä mahdollinen vinouma. Kyselyä on jaettu alan opiskelijan omissa verkostoissa, jotka kattavat suurimmaksi osaksi samassa elämäntilanteessa olevia opiskelijoita, joita aihe saattaa kiinnostaa huomattavasti muita enemmän. Seuraavaksi suurimmat osuudet vastaajista oli 26–30- (20,4 %) sekä 31–35-vuotiaita (19,7 %), jotka saattavat olla siirtyneet koulusta työelämään. Vastaajista vähemmistöön jäivät 18–20-vuotiaat (9,6 %), tosin tätä selittää myös ikähaarukan kapeus suhteessa muihin vaihtoehtoihin.

Kuinka vanha olet?
157 vastausta

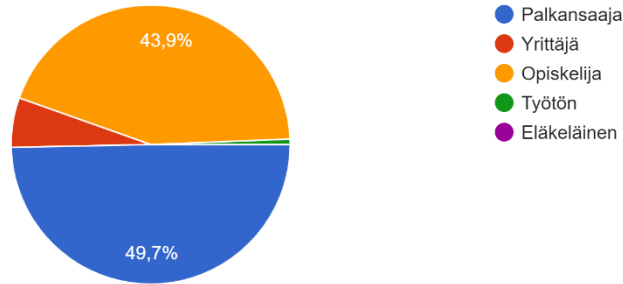
Kuvio 3. Kuinka vanha olet?

Seuraavaksi haluttiin selvittää kohderyhmän sosioekonominen asema. Kysely oli suunnattu sijoittajille, joten voidaan olettaa kaikkien vastanneiden sijoittavan jollakin tasolla. Suurin osa vastaajista (49,7 %) oli palkansaajia ja hieman pienempi osa opiskelijoita (43,9 %). Opiskelijoiden korkea lukumäärä selittyy kyselyn kohdistamisessa nuorille. Kolmanneksi suurin osa vastanneista oli yrittäjiä (5,7 %), joiden vähäistä määrää voitiin pitää jokseenkin yllättävänä.

Vastaajien joukosta löytyi myös yksi sijoittava työtön (0,6 %). Eläkeläisten osuus oli oletetusti nolla vastaajaa.

Olen:

157 vastausta

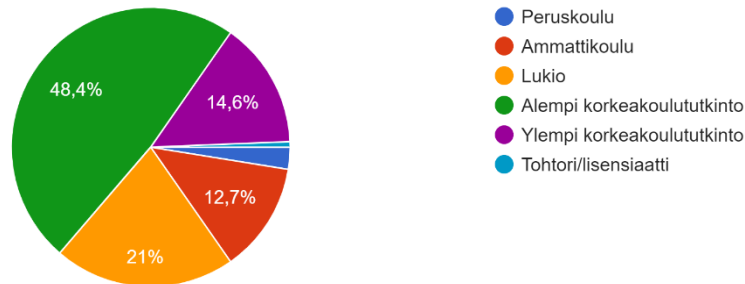

Kuvio 4. Elämäntilanne

Elämäntilanteen selvittämiseksi selkeä jatkumo oli kysyä vastaajien koulustaustaista. Lähes puolet vastaajista (48,4 %) olivat joko suorittaneet tai edelleen suorittivat alemmaa korkeakoulututkintoa. Tässä on jälleen huomattavissa vinoumaa aiemmin mainitun mukaisesti, vaikkei kyselyä jaettu erityisesti yhdenkään korkeakoulun kanavissa. Vastaajista toiseksi suurin osa (21 %) oli lukiolaisia. Vasta kolmanneksi suurin osuus vastaajista (14,6 %) olivat ylemmän korkeakoulun suorittaneita, joka pääsi yllättämään pienehköllä osuudellaan. Ammattikoulun suorittaneita oli vain muutamia vähemmän (12,7 %). Vastaajien joukosta löytyi myös joitain (2,5 %) peruskoululaisia sekä yksi (0,6 %) tohtori/lisensiaatti.

Koulutustaso?

157 vastausta

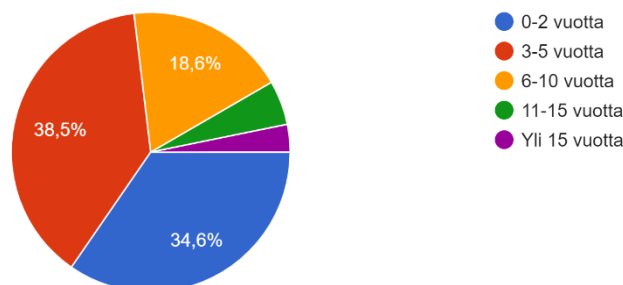

Kuvio 5. Koulutustaso?

Seuraavaksi selvitettiin vastaajien sijoituskokemuksen pituutta. Kyselyn ollessa suunnattu nuorille sijoittajille, myös vastaukset olivat tämän mukaisia. Selkeä enemmistö oli sijoittanut joko 3–5 vuotta (38,5 %) tai 0–2 vuotta (34,6 %). Tuloksista voidaan huomata, kuinka sijoittaminen on noussut viime vuosina trendiksi. Etenkin koronapandemian puhutaan vauhdittaneen sijoittamisen suosion kasvua, joka osuu yhteen myös tämän kyselyn vastaajien sijoituskokemuksen kanssa. Vastaajista kolmanneksi suurin ryhmä (18,6 %) oli kerryttänyt sijoituskokemusta 6–10 vuoden ajan. Vastaajien ikärakenteen huomioiden luonnollisesti vähemmistöön jäivät 11–15 (5,1 %) sekä yli 15 vuotta (3,2 %) sijoittaneet.

Kauanko olet sijoittanut?

156 vastausta

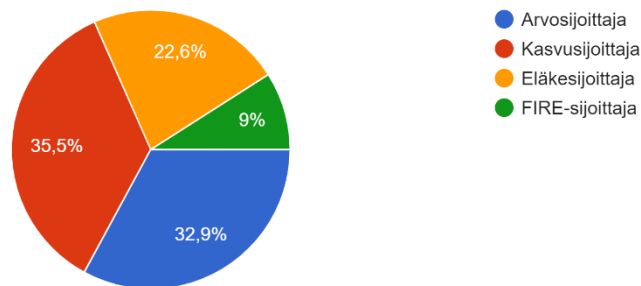

Kuvio 6. Kauanko olet sijoittanut?

Tämän jälkeen tutkittiin muutamalla kysymyksellä sijoittajien mielikuvia omasta sijoittajaprofilistaan. Kysymyksessä haluttiin selvittää mieltävätkö sijoittajat itsensä arvo-, kasvu-, eläke- vai FIRE-sijoittajaksi. Kysymys on täysin subjektiivinen eikä voida olettaa yksilöiden ajattelevan samalla tavalla terminologiasta, mutta kohderyhmästä voitiin kuitenkin vetää suuntaviivoja. Vastaajista suurin osa (35,5 %) kokivat olevansa kasvusijoittajia, joilla tässä yhteydessä tarkoitettiin sijoituskohteiden arvonnousua hakevia sijoittajia. Lähes yhtä paljon (32,9 %) oli arvosijoittajia, jolla tarkoitettiin arvo-osakkeisiin ja vakaaseen kassavirtaan panostavia sijoittajia. Seuraavaksi suurin ryhmä (22,6 %) vastaajista koki sopivansa parhaiten eläkesijoittajaksi, joka pyrkii vain vakaasti turvaamaan elintasonsa eläkettä kohti. Odotetusti pienin joukko vastaajista koki kuuluvansa FIRE-sijoittajien ryhmään. Lyhenne tulee englanninkielisestä ilmaisusta *Financial Independence, Retire Early* ja tarkoittaa taloudellisen riippumattomuuden tavoittelemista huomattavasti normaalia eläkeikää varhaisemmassa vaiheessa. Tämä vaatii useimmiten sijoittajalta elinkustannusten ankaraa karsimista sekä suurten pääomien sijoittamista.

Mikä kuvaa sinua sijoittajana parhaiten?

155 vastausta

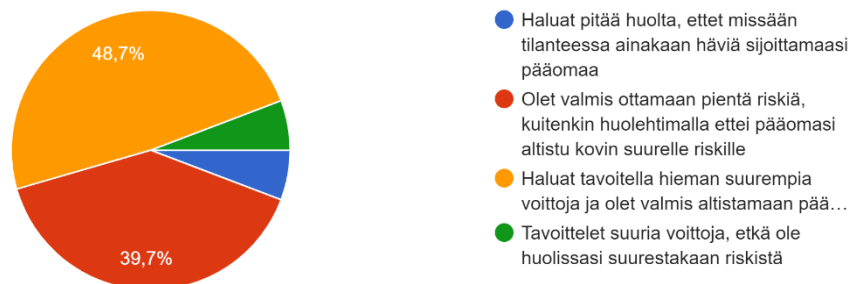
Kuvio 7. Mikä kuvaa sinua sijoittajana parhaiten?

Seuraavaksi haluttiin selvittää sijoittajien suhdetta riskiin sekä tuottoon. Vastausvaihtoehtoja oli neljä, jotta vastaajat eivät pääse turvautumaan keskimääräiseen vaihtoehtoon, vaan joutuvat valitsemaan puolensa joko riskiä karttavana tai sitä hakevana sijoittajana. Suurin ryhmä vastaajista (48,7 %) oli

maltillisesti riskiä hakevia sijoittajia, jotka tavoittelevat hieman suurempia tuottoja, kuitenkin altistamatta itseään kovin raskaalle riskille. Toiseksi suurin joukko (39,7 %) oli kyselyn asteikolla toiseksi varovaisin ottamalla vain hyvin pientä riskiä. Yllättävä tulos oli suuria voittoja tavoittelevien ja kaikkea riskiä karttavien tasainen tulos. Kumpaakin ryhmää edusti saman verran (5,8 %) vastaajia.

Mikä seuraavista sijoittajatyypeistä kuvaa sinua parhaiten?

156 vastausta

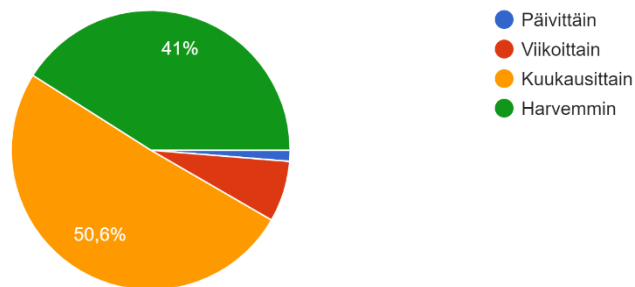

Kuvio 8. Mikä seuraavista sijoittajatyypeistä kuvaa sinua parhaiten?

Tämän jälkeen kysyttiin sijoittajien kaupankäynnin aktiivisuutta. Suurin joukko vastaajista (50,6 %) kertoi käyvänsä kauppaa sijoitustuotteilla kuukausittain. Toiseksi suurin joukko (41 %) löytyi sijoittajista, jotka vastasivat käyvänsä kauppaa harvemmin kuin kuukausittain. Tämän joukon laajuutta voidaan pitää jokseenkin yllättävänä. Seuraavaksi suurin ryhmä (7,1 %) kertoi käyvänsä kauppaa viikoittain, jota voidaan jo pitää hyvin aktiivisena sijoittamisena. Vähiten (1,3 %) oli päiväkauppaa käyviä sijoittajia, jota voidaan pitää hyvin luonnollisena tuloksena sen riskisyyden johdosta.

Kuinka usein käyt kaupaa sijoitustuotteilla?

156 vastausta

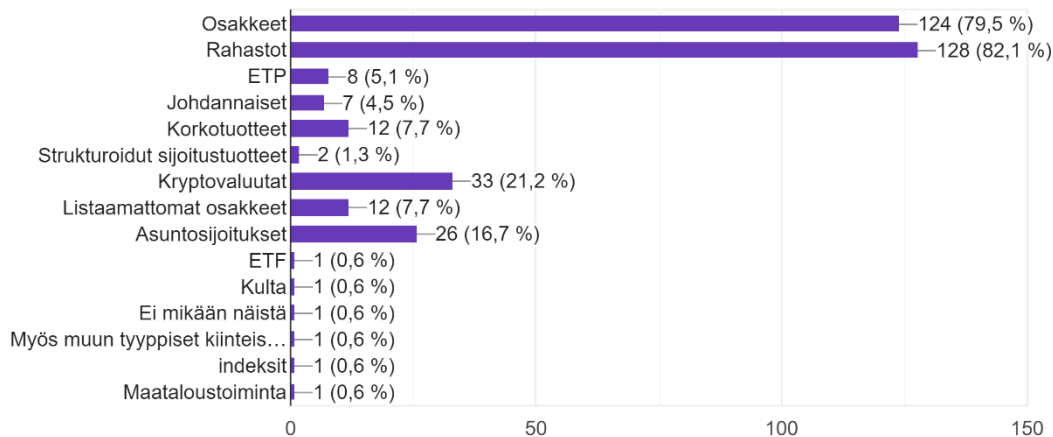

Kuvio 9. Kuinka usein käyt kaupaa sijoitustuotteilla?

Seuraavaksi kyselyssä haluttiin selvittää vastaajien portfolioiden rakenteita kysymällä mitä portfolioiden sisältämistä tuotteista. Kysymykseen sai valita useita vaihtoehtoja. Kaksi vaihtoehtoa nousi odotetusti selkeästi ylitse muiden, kun suurin osa sijoittajista sijoitti suoraan osakkeisiin (79,5 %) tai rahastoihin (82,1 %). Näiden vaihtoehtojen jälkeen oli selkeästi tiputusta, kun seuraavaksi suosituin vaihtoehto oli kryptovaluutat (21,2 %). Lukemaa voidaan pitää korkeana, suhteessa aiemmin kysytyyn käsitykseen omasta riskiprofiilista. Herää kysymys, kuinka kyselyyn vastanneet sijoittavat tulkitsevat kryptovaluuttoihin sisältyvää riskiä. Seuraavaksi suosituin luokka on asuntosijoitukset (16,7 %), jonka vanavedessä olivat korkotuotteet (7,7 %) sekä listaamattomat osakkeet (7,7 %). Muutamia vastauksia keräsivät myös ETP:t (*pörssinoteerattu tuote*) (5,1 %), johdannaiset (4,5 %) sekä strukturoidut sijoitustuotteet (1,3 %).

Mitä seuraavista tuotteista kuuluu portfolioosi

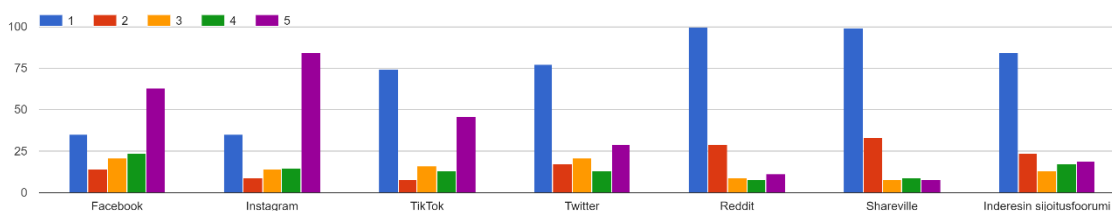
156 vastausta

Kuvio 10. Mitä seuraavista tuotteista kuuluu portfolioosi?

Tuotteiden jälkeen haluttiin selvittää kohderyhmän tottumuksia sosiaalisen median käytön suhteen. Kysymyksen tarkoitus oli taustoittaa käyttötottumuksia päivittäisessä toiminnassa, irrallaan sijoitustoiminnasta. Suosituimmat päivittäisessä käytössä olevat sovellukset olivat Facebook sekä Instagram. Näiden perässä kolmanneksi suosituimpana päivittäisen käytön alustana seurasi TikTok, joista viimeksi mainittu oli ainut, jossa kyselyä ei erikseen ole julkaistu täytettäväksi. Satunnaiskäyttäjät, jotka eivät vieraille alustoilla päivittäin painottuivat Redditiin, Sharevillen sekä Inderesin sijoitusfoorumien kesken.

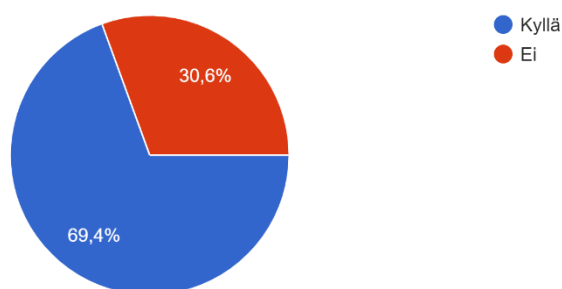
Mitä sosiaalisen median kanavia käytät arjessasi? 1 en lainkaan - 5 päivittäin

Kuvio 11. Mitä sosiaalisen median kanavia käytät arjessasi?

Seuraavaksi haluttiin soveltaa edellisessä kysymyksessä esiin nousseita käyttötottumuksia sijoittamisen suhteen. Suurin osa vastaajista (69,4 %) kertoo hankkivansa sijoittamiseen liittyvää informaatiota tai tietoutta yhdestä tai useammasta aiemmassa kysymyksessä käsitellystä sosiaalisen median kanavasta. Vain alle kolmannes vastaajista (30,6 %) kertoo ettei käytä kyseisiä kanavia sijoittamiseen liittyvän informaation hankkimiseen.

Hankitko sijoittamiseen liittyvää informaatiota jostakin näistä sosiaalisen median kanavista?
157 vastausta

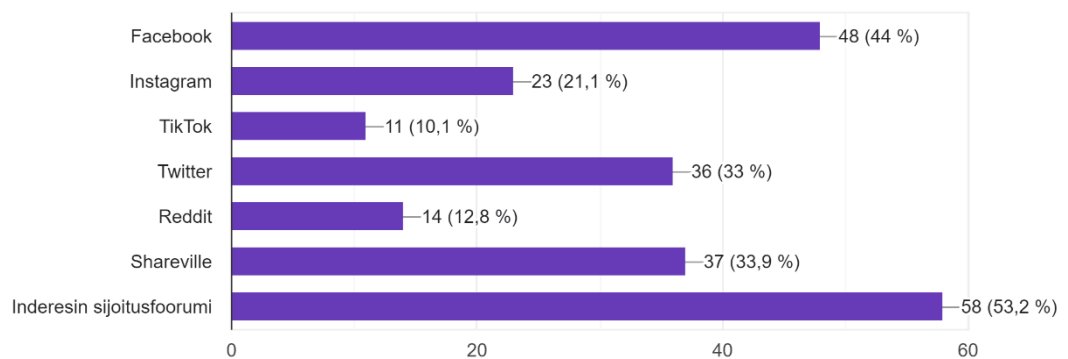

Kuvio 12. Hankitko sijoittamiseen liittyvää informaatiota jostakin näistä sosiaalisen median kanavista?

Jatkokysymyksenä edelliselle haluttiin selvittää mistä kanavista sijoittamiseen liittyvää informaatiota haettiin. Suosituimmiksi kanaviksi nousivat Inderesin sijoitusfoorumi (53,2 %) sekä Facebook (44 %). Ensimmäisenä mainitun suosiota selittää varmasti alustan aktiiviset käyttäjät. Tämä aiheuttaa vinoumaa tuloksiin. Tasaisiin tuloksiin seuraavaksi suosituimmiksi vaihtoehtoiksi kipusivat Shareville (33,9 %) sekä Twitter (33 %). Seuraavien vaihtoehtojen kanssa hajonta kasvoi aavistuksen, kun Instagram (21,1 %), Reddit (12,8 %) ja TikTok (10,1 %) jakoivat viimeiset kolme sijaa.

Jos vastasit edelliseen kyllä, niin mistä?

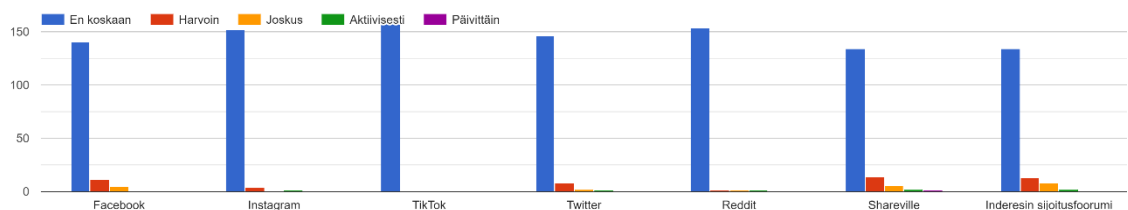
109 vastausta

Kuvio 13. Jos vastasit kyllä, niin mistä?

Tämän jälkeen haluttiin selvittää vastaajien omia tottumuksia keskusteluihin osallistumisessa. Kyselyyn vastanneet eivät kovin hanakasti ota itse osaa keskusteluihin, sillä vain joitain satunnaisia osallistujia löytyi Inderesin sijoitusfoorumilta, Sharevillestä, Twitteristä sekä Facebookista. Muuten osallistuminen on vastaajien mukaan hyvinkin olematonta.

Osallistutko itse sijoituskeskusteluun kyseisissä kanavissa?

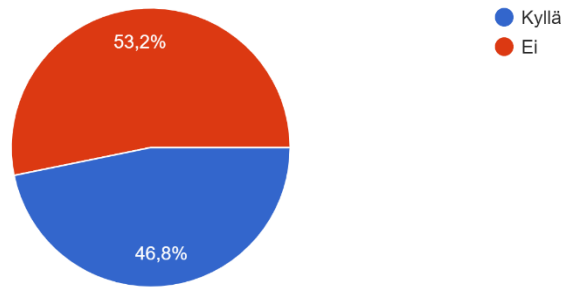
Kuvio 14. Osallistutko itse sijoituskeskusteluun kyseisissä kanavissa?

Jatkokysymyksenä aiemmille haluttiin selvittää, kuinka kohderyhmä kokee keskusteluiden vaikuttavan heidän sijoituspäätöksiinsä. Aavistuksenomainen enemmistö (53,2 %) kokee, ettei foorumeilla käytävä keskustelu vaikuta heidän sijoituspäätöksiinsä. Loput vastaajista (46,8 %) myöntävät foorumeilla käytävän keskustelun vaikuttavan heidän sijoituspäätöksiinsä. Vastausvaihtoehdoista oli

jätetty tarkoituksella pois en osaa sanoa -vaihtoehto, jotta vastaajat joutuvat punnitsemaan ja valitsemaan puolensa.

Koetko foorumeilla käytävän keskustelun vaikuttavan sijoituspäätöksiisi?

156 vastausta

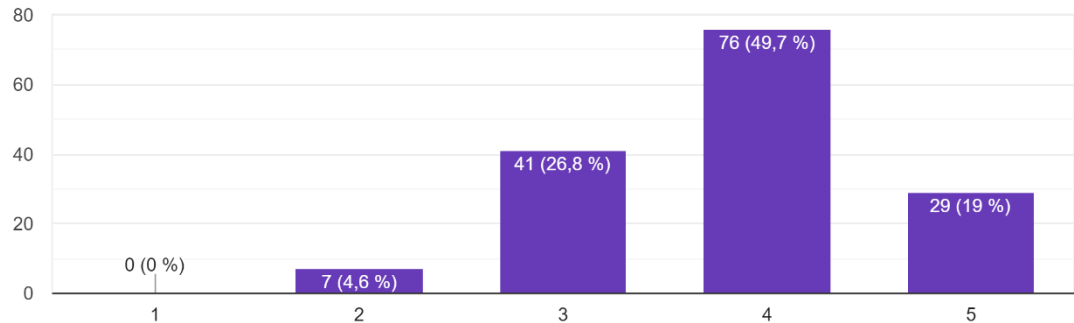

Kuvio 15. Koetko foorumeilla käytävän keskustelun vaikuttavan sijoituspäätöksiisi?

Tämän jälkeen haluttiin selvittää, kuinka kohderyhmään kuuluvat kokevat pystyvänsä erottamaan olennaiset seikat keskusteluista. Kyseessä on vastaajien oma subjektiivinen kokemus aiheesta, joten tuloksissa saattaa olla havaittavissa vinoumaa vastaajien profiloitumisen mukaan. Suurin osa vastaajista kertoo pystyvänsä poimimaan melko hyvin (49,7 %) olennaiset asiat. Toiseksi suurin joukko (26,8 %) kokee hieman epävarmuutta, mutta kykenee kuitenkin mielestään poimimaan olennaisia asioita. Omista kyvyistään täysin varmat vastaajat ovat toiseksi pienin joukko (19 %), kun taas pienin osa (4,6 %) vastasi olevansa melko epävarmoja, mutta löytävänsä joitain oleellisia osia keskusteluista.

Koetko pystyväsi erottamaan sijoituspäätötesi kannalta olennaiset seikat sosiaalisen median informaatiotulvasta?

153 vastausta

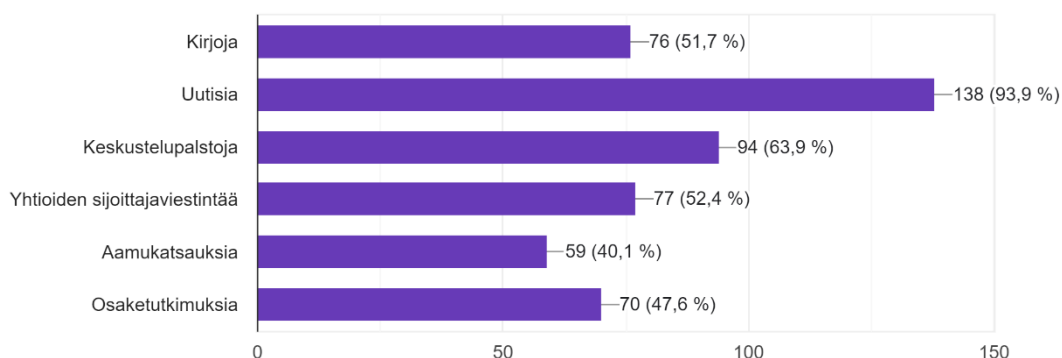

Kuvio 16. Koetko pystyväsi erottamaan sijoituspäätötesi kannalta olennaiset seikat sosiaalisen median informaatiotulvasta?

Sosiaalisen median käsittelyn jälkeen haluttiin kyselyssä selvittää vastaajien tottumuksia perinteisen median kuluttajina. Kysymykseen sai valita useita itselle sopivia vaihtoehtoja. Eniten sijoittamiseen liittyvää tekstisisältöä kulutettiin odotetusti uutisten (93,9 %) muodossa. Seuraavaksi suosituin vaihtoehto sijoittamiseen liittyvän tekstisisällön seuraamiseen oli keskustelupalstat (63,9 %). Kahden suosituimman vaihtoehdon jälkeen mieltymykset tasoittuivat hieman, kun yhtiöiden sijoittajaviestintä (52,4 %) ja kirjat (51,7 %) sekä osaketutkimukset (47,6 %) kiinnostivat kohderyhmää lähes yhtä paljon. Vähiten suosiota saavutti aamukatsauksien lukeminen (47,6 %).

Luetko sijoittamiseen liittyvää tekstisisältöä?

147 vastausta

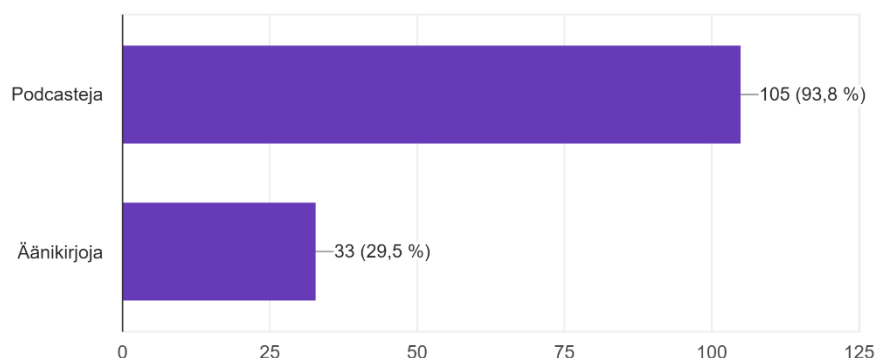

Kuvio 17. Luetko sijoittamiseen liittyvää tekstisisältöä?

Tämän jälkeen siirryttiin informaatiolähteissä tekstistä audiosisältöön ja selvitettiin kohderyhmän tottumuksia sijoittamiseen liittyvien podcastien sekä äänikirjojen kuuntelemisen suhteen. Vastaukset paljastavat podcastien olevan hyvin suosittuja (93,8 %) verrattuna äänikirjoihin (29,5 %). Tämän taustalla saattaa vaikuttaa myös palveluiden hinnoissa olevat erot.

Kuunteletko sijoittamiseen tai talouteen liittyvää sisältöä?

112 vastausta

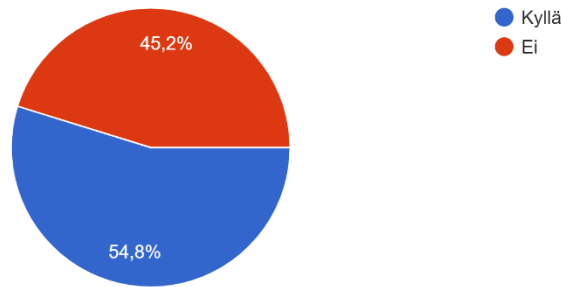
Kuvio 18. Kuunteletko sijoittamiseen tai talouteen liittyvää sisältöä?

Viimeisenä monivalintakysymyksenä kyselyllä kartoitettiin sijoittajien tietoisuutta tammikuussa 2021 tapahtuneesta wallstreetbets-ilmisestä. Hienoisesti suurin

osa vastaajista (54,8 %) kertoivat olevansa tietoinen kyseisestä ilmiöstä, kun taas loput (45,2 %) vastasivat etteivät olleet tapaukseen tutustuneet.

Onko tammikuun 2021 wallstreetbets-ilmiö sinulle tuttu?

157 vastausta

Kuvio 19. Onko tammikuun 2021 wallstreetbets-ilmiö sinulle tuttu?

Viimeisenä esitettiin edelliseen myönteisesti vastanneille avoin kysymys, jossa kartoitettiin wallstreetbets-ilmiön mahdollisista vaikutuksista vastaajan omaan riskienhallintaan. Vastauksia kootessa oli huomattavissa kysymykseen vastanneiden riskinäkemysten avartumista sekä huolestuneisuutta oman riskiposition kasvusta.

4.2 Tulosten analysointi ja yhteenveto

Tämän opinnäytetyön tavoite oli tutkia, miten eri informaatiolähteet vaikuttavat nuorten sijoittajien riskienhallintaan. Elinympäristömme muuttuu jatkuvasti hektisemmäksi ja ihmisten arki koostuu entistä impulsiivisemmista tilanteista sekä päätöksistä. Työssä oli tarkoitus perehtyä, kuinka nuoret sijoittajat itse kokevat pystyvänsä erottelamaan markkinoiden kannalta olennaiset asiat informaatiotulvasta.

Kyselystä saatujen tulosten avulla voidaan todeta sijoittamisen yleistymisen olevan todellinen ilmiö. Vastaajien ikä- ja kokemuskajakauma kertoo suuren osan aloittaneen sijoittamisen muutaman viime vuoden aikana. Tutkimus tukee uskomuksia, jonka mukaan muun muassa koronapandemian aikainen

laskumarkkina herätti runsaasti uusia sijoittajia ja kansankapitalismi alkoi löytää uutta laskeutumispinta-alaa etenkin nuorten aikuisten joukosta.

Kyselystä saatujen tuloksien perusteella voidaan tulkita kohderyhmän kokevan olevansa pääsääntöisesti riittävän kyvykäs aistimaan muutoksia elinympäristössämme ja havaitsemaan ympäröiviä haasteita, joita jatkuvasti kasvava informaatiotulva aiheuttaa. Lähdekriittisyyden merkitystä voidaan korostaa jatkuvasti enemmän, mitä runsaammin tietoa on saatavilla markkinoista.

Tutkimuksen perusteella voidaan havaita kohderyhmään kuuluvien ajattelevan olevansa varsin hyviä hallitsemaan portfolioidensa riskiä sekä suodattamaan melko vaivattomasti eri kanavista löytyvää sijoittamiseen liittyvää informaatiota. Tämä tulos saattaa hyvin viitata työssä käsiteltyyn ylivertaisuusvinoumaan, jonka mukaan sijoittajat arvioivat omat kykynsä yläkanttiin. Havaintoa tukee erityisesti kohderyhmän koulutustausta sekä vahvasti nuorisoon painottuva ikäjakauma.

Vastauksien perusteella voidaan havaita kohderyhmän portfolioiden pysyvän suhteellisen matalariskisinä, sillä kauppaa käydään erittäin harvakseltaan sekä suosituimpiin tuotteisiin kuuluvat valmiiksi hajautetut rahastot. Riskitasapainoa keinuttaa kuitenkin selkeästi vastaajien keskuudessa suosittu sijoitustuote: kryptovaluutat. Tätä voidaankin pitää malliesimerkkinä vaikuttamismahdollisuuksista erilaisten informaatiotuotantojen avulla, sillä omaisuusluokka, jonka reaaliarvo on korkeintaankin lähellä olematonta sekä on äärimmäisen volatiili, voidaan pitää todellisena riskisijoituksena. Tämänkaltaisen sijoituksen tuotto-odotusta on käytännössä mahdotonta laskea perustuen mihinkään todellisiin fundamentteihin.

Vedenjakajana vastaajien portfolioiden riskisyyttä mitattaessa toimivat osakkeet, joihin sijoittaneita oli lähes yhtä paljon kuin rahastoihinkin. Osakkeiden suosio korreloi myös informaation määrän suhteen, sillä ihmiset puhuvat ja jakavat mieluiten mielipiteitään itseään kiinnostavista asioista.

Kyselyn tuloksista voidaan huolestuneena huomata verrattain suuren osan vastaajista hakevan sijoittamiseen liittyvää informaatiota jopa TikTokista. Huolestuttavana voidaan pitää trendiä, jossa etsitään sijoittamiseen liittyvää informaatiota muutamien sekuntien mittaisista videoklippeistä. Alustan impulsiivisuus sekä ihmisten entisestään heikkenevä keskittymiskyky ovat omiaan nostamaan riskitasoja sijoittamisen suhteen. Kuten teoriaosuudessa on todettu: sosiaalisen median taipumus yksinkertaistaa viestejä, on omiaan kasvattamaan riskiä sijoituspäätöstä tehtäessä. Tämä yhdistettynä ylivertaisuusvinoumaan saattaa altistaa etenkin nuoren sijoittajan alttiiksi ennakoitua korkeammille riskitasoille markkinoilla.

Heikoissa kannattimissa olevan informaation mahdollinen levitys ei kuitenkaan näytä sortuvan kyselyyn vastanneiden niskaan, sillä lähes kaikki vastanneet kieltävät osallistuvansa keskusteluun eri alustoilla, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Tässä voisi kuitenkin itse kullekin löytyä mahdollisuus oppia uutta ja kehittyä osallistumalla keskusteluun ja kehittämään yleistä keskustelukulttuuria sijoittamisen ympärillä nykyistä rakentavammaksi.

4.2.1 Tulosten luotettavuus

Tulosten luotettavuudessa voidaan havaita pieniä aukkoja, johtuen kyselyssä käytetyssä työkalussa. Google Forms -työkalun kautta olisi mahdollista vastata kyselyyn useita kertoja, mutta on syytä epäillä vastaajilta löytyvän motiiveja tämän kaltaiseen toimintaan.

Tulosten luotettavuutta tulee tarkastella tutkimukseen mahdollisesti myöhemmin uudelleen perehdyttäessä uudelleen ja huomioida ajankohta sekä mahdolliset muutokset elinympäristössä. Kuten työssä todettu: lähdekriittisyyttä ei pidä unohtaa myöskään tätä työtä tarkasteltaessa. Työssä käytetyt tiedot sekä tulokset saattavat vanhentua ajan saatossa uuden tiedon ilmaantuessa.

5 Johtopäätökset

Opinnäytteen tavoitteena oli tutkia eri informaatiolähteiden vaikutusta nuorten sijoittajien riskienhallintaan. Aihe valikoitui sen ajankohtaisuuden sekä kirjoittajan omien mielenkiinnon kohteiden takia. Tarkoituksena oli selvittää erityisesti sosiaalisen median vaikutusta nuorten sijoittajien käyttäytymiseen sekä näiden käytösmallien heijastumista sijoitustoiminnassa tehtävään päätöksentekoon.

Työ toteutettiin kirjallisuuskatsauksen sekä määrällisen tutkimuksen yhdistelmänä. Teoriaosuutta varten tutustuttiin ensimmäiseksi aiemmin aiheen ympäriltä kirjoitettuihin opinnäytetöihin sekä pro gradu -tutkimuksiin, joiden avulla luotiin hahmotelmaa oman työn suunnitelmaksi. Tämän suunnitelman pohjalta kerättiin aineistoksi työn aiheisiin liittyviä tutkimuksia, joilla työlle luotiin teoriapohja. Teoriaosuuden tukemana luotiin seuraavaksi määrällinen tutkimus Google Forms -kyselylomaketta hyödyntäen, josta saatuja tuloksia voitiin vertailla aineistoista kerättyihin havaintoihin.

Työn tulokset vahvistivat jo entuudestaan vahvoja oletuksia sijoittamisen yleistymisestä ilmiönä sekä sijoittajien kokemuksia omista kyvyistään ja taidoistaan. Kyselystä saadut vastaukset sekä näiden yhteys kirjallisuuskatsauksen tuloksiin rakensivat uutta käsitystä nykyajan hektisyyden ja informaatiotulvan tuomista haasteista sijoitustoiminnalle. Etenkin nuorten aikuisten alttius tehdä impulsiivisia ratkaisuja sekä johtopäätöksiä nostavat esiin merkittävän huolen. Tämä herättää miellelyhtymiä, jossa rahoitusmarkkinoille sijoittaminen kallistuu ruletin kaltaiseksi uhkapelaamiseksi, jossa taidoilla ei ole käytännössä laisinkaan painoarvoa. Työssä käsiteltyä sijoittamista voitaisiin ennemminkin rinnastaa pokerin pelaamiseen, jossa tuurin lisäksi tilastollinen laskentakyky sekä riskienhallinta ovat avain menestykseen.

Haastavinta työssä oli aiheen rajaaminen ja tutkimuskysymyksessä pysyminen. Työtä varjosti jatkuvasti riskit lähteä laajentumaan epärelevanttiin suuntaan, joka ei olisi enää tuonut lisäarvoa kokonaiskuvaa sekä tuloksia ajatellen. Haasteet kuitenkin pakottivat jatkuvaan kriittiseen tarkasteluun, joka ohjasi

parempien rajausten sekä lähteiden käyttöön. Tästä seurasi selkeästi ehjempi kokonaisuus sekä lopputulos.

On hyvä ottaa huomioon työn luotettavuuden sekä hyödyllisyyden tarkastelussa työn maltillinen laajuus sekä kyselyyn vastanneiden profiilin painottuvan työn laatijan henkilökohtaiseen verkostoon. Oman ongelmansa tulosten luotettavuuteen tuo myös alustojen suosion painottuminen vahvasti niihin kahteen, joilla kysely julkaistiin. Vinoumaa olisi saanut tasattua mahdollisesti levittämällä kyselyä kaikilla kyselyssä vaihtoehtona olleilla alustoilla. Haasteensa tähän olisi tuonut alustojen erilainen luonne, sillä osa niistä vaatii omaa verkostoa näkyvyyden saavuttamiseksi, kun taas toiset toimivat avoimina foorumeina.

Määrällisen tutkimuksen kohteena ollut ryhmä oli jo lähtökohtaisesti suhteellisen suppea, joten voidaan pitää positiivisena vastaajien joukosta löydettävää pientäkin hajontaa. Huomioitavaa on myös ajankohta työtä mahdollisesti myöhemmin tarkasteltaessa. Työssä esitellyt havainnot sekä tulokset ovat saattaneet vanhentua uuden tiedon ilmetessä.

Työtä voidaan hyödyntää esimerkiksi apuna tutkimukselle, joka syventyy eri informaatiolähteiden vaikutukseen varttuneiden sijoittajien riskienhallintaan, tai koronapandemian vaikutukseen sijoittamisen yleistymisessä nuorten aikuisten keskuudessa. Tuloksista voidaan myös havaita tarvetta medialukutaidon kehittämiseksi laajalla rintamalla sijoittajien keskuudessa. Voidaan olettaa, ettei ongelmat lähdekriittisyyden puutteessa rajaudu pelkästään sijoittajiin, vaan tämä on levittäytynyt huolestuttavan laajalle yhteiskunnassamme. Myös tästä on löydettävissä uusi mahdollisuus jatkotutkimuksille.

Vielä edellä mainittua laastarin kaltaista ratkaisua tehokkaampi sekä jopa kansanterveydellisesti edistävä toimenpide saattaisi olla päivittäisen ruutuajan huomattava supistaminen. Mikäli näyttöpäätteiden äärellä vietettyä aikaa karsittaisiin vähemmän tärkeistä lähteistä ja panostettaisiin säästynyt aika sekä huomio merkityksellisiin asioihin, voitaisiin saavuttaa merkittäviä kehitysaskelaita, niin sijoittajina, kuin yhteiskuntana.

Lähteet

Allen, F. & Santomero, A. M. 1997. The theory of financial intermediation. *Journal of banking & finance*, 21(11), pp. 1461–1485.

Barber, B. M. & Odean, T. 2001. Boys will be Boys: Gender, Overconfidence, and Common Stock Investment. *The Quarterly journal of economics*, 116(1), pp. 261–292.

Campbell, J., Lo, A. and MacKinlay, A. 1997. *The Econometrics of Financial Markets*. Princeton: Princeton University Press.

Campbell, S. 2006. Risk and the Subjectivity of Preference. *Journal of risk research*, 9(3), pp. 225–242.

De Bondt, W. F. M. & Thaler, R. 1985. Does the Stock Market Overreact? *The Journal of finance (New York)*, 40(3), pp. 793–805

Dowd, K. 1998. *Beyond value at risk. The new science of risk management*. John Wiley & Sons.

Dunning, D. & Kruger, J. 1999. Unskilled and Unaware of It: How Difficulties in Recognizing One's Own Incompetence Lead to Inflated Self-Assessments. *Journal of personality and social psychology*, 77(6), pp.

Engle, R. 2004. Risk and Volatility: Econometric Models and Financial Practice. *The American economic review*, 94(3), pp. 405-420.

Fama, E., F. 1970. Efficient Capital Markets: A Review of Theory and Empirical Work. *The Journal of Finance*, 2, 383–417.

Fama, E., F. 1991. Efficient Capital Markets: II. *Journal of Finance*, 46(5), pp. 1575–617.

Fama, E. F. & French, K. R. 1992. The Cross-Section of Expected Stock Returns. *The Journal of finance (New York)*, 47(2), pp. 427-465.

Fang, L. & Peress, J. 2009. Media Coverage and the Cross-section of Stock Returns. *The Journal of finance (New York)*, 64(5), pp. 2023-2052.

Fisher, P. J. & Yao, R. 2017. Gender differences in financial risk tolerance. *Journal of economic psychology*, 61, pp. 191–202.

Grossman, S., J. & Stiglitz, J. E. 1980. On the Impossibility of Informationally Efficient Markets. *The American economic review*, 70(3), pp. 393–408.

Halko, M., Kaustia M. & Alanko E. 2011. The Gender Effect in Risky Asset Holdings. *The Journal of Economic Behavior & Organization*. Volume 83, issue 1, 66—81.

Hövel, P., Lehmann, S., Lorenz-Spreen, P. & Mønsted, B. M. 2019. Accelerating dynamics of collective attention. *Nature communications*, 10(1), p. 1759.

Jennings, E. H. 1971. An Empirical Analysis of Some Aspects of Common Stock Diversification. *Journal of financial and quantitative analysis*, 6(2), pp. 797–813.

Jensen, M. C. 1978. Some anomalous evidence regarding market efficiency. *Journal of financial economics*, 6(2), pp. 95-101.

Klibanoff, P., Lamont, O. & Wizman, T. A. 1998. Investor Reaction to Salient News in Closed-End Country Funds. *The Journal of finance (New York)*, 53(2), pp. 673–699.

Koskinen, L. 2018. Riskienhallinta ja tietämyksen tasot. Teoksessa: Ahteensivu, Aarno, Koskinen, Lasse, Kulmala, Jarna, & Havakka, Pauliina. Riskienhallinnan ajankohtaisia teemoja. Tampere University Press.

Lin, Q. C. & Lee, J. 2004. Consumer information search when making investment decisions. *Financial services review (Greenwich, Conn.)*, 13(4), p. 319.

Loughran, T. & McDonald, B. 2014. Measuring Readability in Financial Disclosures: Measuring Readability in Financial Disclosures. *The Journal of finance (New York)*, 69(4), pp. 1643–1671.

Lucey, B. M. & Dowling, M. 2005. The Role of Feelings in Investor Decision-Making. *Journal of economic surveys*, 19(2), pp. 211–237.

Malkiel, B. G. 2020. A random walk down Wall Street: The time-tested strategy for successful investing. 12. edition. New York: W.W. Norton & Company.

Markowitz, H. 1952. Portfolio Selection. *The Journal of Finance*, 7(1), 77–91.

Markowitz, H. 1968. *Portfolio Selection: Efficient Diversification of Investments*. Yale University Press.

Merkl-Davies, Doris M. and Brennan, Niamh M., Discretionary Disclosure Strategies in Corporate Narratives: Incremental Information or Impression Management?. *Journal of Accounting Literature*, Vol. 27, 2007, pp. 116–196.

Milas, C., Panagiotidis, T. & Dergiades, T. 2021. Does It Matter Where You Search? Twitter versus Traditional News Media. *Journal of Money, Credit and Banking* Volume 53, Issue 7 p. 1757–1795.

Nasdaq. 2021. Opi osakkeet. 13. painos. Helsinki. Viitattu 27.10.2022
[111023_opi-osakkeet_2021.pdf](https://www.nasdaqomxnordic.com/111023_opi-osakkeet_2021.pdf) (nasdaqomxnordic.com)

Pedersen, L., H. 2022. Game on: Social networks and markets. *Journals of Financial Economics*, Volume 14

Pörssisäätiö 2022. Kotitalousomistajien määrä Suomessa. Viitattu 20.10.2022
<https://www.porssisaatio.fi/blog/statistics/kotitalousomistajien-maara-suomessa>

Scott, W. R. k. 2015. *Financial accounting theory*. 7th ed. Toronto: Pearson.

Sharpe, W. F. 1964. Capital Asset Prices: A Theory of Market Equilibrium under Conditions of Risk. *The Journal of finance* (New York), 19(3), p. 425–442.

Statman, M. 1987. How Many Stocks Make a Diversified Portfolio? *Journal of financial and quantitative analysis*, 22(3), pp. 353–363.

Steinberg, L., Albert, D., Cauffman, E., Banich, M., Graham, S. & Woolard, J. 2008. Age Differences in Sensation Seeking and Impulsivity as Indexed by Behavior and Self-Report: Evidence for a Dual Systems Model. *Developmental psychology*, 44(6), pp. 1764–1778.

Taleb, N., N. 2007. *The Black Swan: The Impact of the Highly Improbable*. Random House.

Tilastokeskus. 2022. Väestön ikärakenne 31.12. Viitattu 26.10.2022
https://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html#vakiluvun-kehitys

Tetlock, P. C. 2007. Giving Content to Investor Sentiment: The Role of Media in the Stock Market. *The Journal of finance* (New York), 62(3), pp. 1139–1168.

Tetlock, P. C., Saar-Tsechansky, M. & Macskassy, S. 2008. More Than Words: Quantifying Language to Measure Firms' Fundamentals. *The Journal of finance* (New York), 63(3), pp. 1437-1467.

Veronesi, P. 1999. Stock Market Overreactions to Bad News in Good Times: A Rational Expectations Equilibrium Model. *The Review of financial studies*, 12(5), pp. 975–1007

Yle 2021. Nuorten sijoittamisbuumi on kovempi kuin ehkä koskaan ennen – professori kiittää somea: "Säästäminen ja sijoittaminen on yhteiskunnallisesti hyväksyttävää" Viitattu 4.10.2022 <https://yle.fi/uutiset/3-11777923>

Kysely

Kysely toteutetaan osana Turun ammattikorkeakoululle tehtävää opinnäytetyötä, jossa tutkitaan eri informaatiolähteiden vaikutusta nuorten sijoittajien riskienhallintaan. Työ on ajankohtainen sijoittamisen yleistyessä entisestään tällä sosiaalisen median valtakaudella. Informaatiotulva on kasvanut entisestään, mikä on korostanut lähdekriittisyyden merkitystä entisestään.

1. Kuinka vanha olet?

- 18–20
- 21–25
- 26–30
- 31–35

2. Olen:

- Palkansaaja
- Yrittäjä
- Opiskelija
- Työtön
- Eläkeläinen

3. Koulutustaso?

- Peruskoulu
- Ammattikoulu
- Lukio
- Alempi korkeakoulututkinto
- Ylempikorkeakoulututkinto
- Tohtori/lisensiaatti

4. Kauanko olet sijoittanut?

- 0–2 vuotta
- 3–5 vuotta
- 6–10 vuotta
- Yli 15 vuotta

5. Mikä kuvaa sinua sijoittajana parhaiten?

- Arvosijoittaja
- Kasvusijoittaja
- Eläkesijoittaja
- FIRE-sijoittaja

6. Mikä seuraavista sijoittajatyypeistä kuvaa sinua parhaiten?

- Haluat pitää huolta, ettet missään tilanteessa ainakaan häviä sijoittamaasi pääomaa
- Olet valmis ottamaan pientä riskiä, kuitenkin huolehtimalla, ettei pääomasi altistu kovin suurelle riskille
- Haluat tavoitella hieman suurempia voittoja ja olet valmis altistamaan pääomasi markkinoiden heilunnalle
- Tavoittelet suuria voittoja, etkä ole huolissasi suurestakaan riskistä

7. Kuinka usein käyt kauppaa sijoitustuotteilla?

- Päivittäin
- Viikoittain
- Kuukausittain
- Harvemmin

8. Mitä seuraavista tuotteista kuuluu portfolioosi?

- Osakkeet
- Rahastot
- ETP
- Johdannaiset
- Korkotuotteet

- Strukturoidut tuotteet
- Kryptovaluutat
- Listaamattomat osakkeet
- Asuntosijoitukset
- Muut:

9. Mitä sosiaalisen median kanavia käytät arjessasi? 1 en lainkaan - 5 päivittäin

- Facebook
- Instagram
- TikTok
- Twitter
- Reddit
- Shareville
- Inderesin sijoitusfoorumi

10. Hankitko sijoittamiseen liittyvää informaatiota jostakin näistä sosiaalisen median kanavista?

- Kyllä
- Ei

11. Jos vastasit edelliseen kyllä, niin mistä?

- Facebook
- Instagram
- TikTok
- Twitter
- Reddit
- Shareville
- Inderesin sijoitusfoorumi

12. Osallistutko itse sijoituskeskusteluun kyseisissä kanavissa?

(En koskaan – Harvoin – Joskus – Aktiivisesti – Päivittäin)

- Facebook

- Instagram
- TikTok
- Twitter
- Reddit
- Shareville
- Inderesin sijoitusfoorumi

13. Koetko foorumeilla käytävän keskustelun vaikuttavan sijoituspäätöksiisi?

- Kyllä
- Ei

14. Koetko pystyväsi erottamaan sijoituspäätösesi kannalta olennaiset seikat sosiaalisen median informaatiotulvasta? (1–5)

- Erittäin hyvin – Erittäin huonosti

15. Luetko sijoittamiseen liittyvää tekstisisältöä?

- Kirjoja
- Uutisia
- Keskustelupalstoja
- Yhtiöiden sijoittajaviestintää
- Aamukatsauksia
- Osaketutkimuksia

16. Kuunteletko sijoittamiseen tai talouteen liittyvää sisältöä?

- Podcasteja
- Äänikirjoja

17. Onko tammikuun 2021 wallstreetbets-ilmiö sinulle tuttu?

- Kyllä
- Ei

18. Jos vastasit kyllä, niin vaikuttiko tämä ajatusmaailmaasi riskienhallinnasta sijoittamisessa?